

ББК 74.262.21
К 73

А в т о р:
вчитель початкових класів,
учитель вищої категорії
Котвицька Т. Ю.

Котвицька Т. Ю.
К 73 Матеріали до уроків. Математика. 4 клас. —
Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005.— 80 с.
ISBN 966-670-597-4.

Уроки спрямовані на розвиток творчої особистості учнів. Методичний посібник має високий виховний потенціал на уроках, що дає позитивну можливість поліпшення якості знань учнів та рівня їх вихованості, збільшує ефективність і результативність уроків.

Для вчителів початкових класів, вчителів-методистів та студентів педагогічних навчальних закладів.

ББК 74.262.21

© Котвицька Т. Ю., 2005
© «ТОРСІНГ ПЛЮС», 2005
© Жубр М. С., дизайн
обкладинки, 2005

ISBN 966-670-597-4

Передмова

У кожній самостійній роботі пропонуються завдання, які мають спільну навчальну мету, але відрізняються ступенем труднощі і фабулою.

Дидактичні матеріали охоплюють всі теми шкільної програми з математики для 4 класу. Самостійні роботи складаються з чотирьох варіантів. Перший варіант — з низьким рівнем знань, другий — з середнім рівнем, третій — з достатнім рівнем, четвертий — з високим рівнем знань.

До багатьох завдань першого варіанта даються зразки розв'язання і зразки оформлення записів.

Диференційними є й додаткові завдання (їх номери позначені зірочками). За змістом це здебільшого завдання з логічним навантаженням. Якщо учень не виконав додаткові завдання, це не повинно впливати на його оцінку за роботу.

Додаткові завдання є в усіх варіантах.

Вважаємо, що при такому підході до підбору матеріалу варіанти менше відрізняються один від одного і тому для учнів буде менш помітним поділ на групи за рівнем знань.

ТЕМА І. ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ МАТЕРІАЛУ ЗА 3 КЛАС

Мета: повторити і узагальнити знання учнів про нумерацію чисел, письмове додавання та віднімання трицифрових чисел, табличне множення і ділення; позатабличне множення і ділення трицифрових чисел; систематизувати вміння розв'язувати задачі на зведення до одиниці, на знаходження третього доданку, на знаходження числа за її частиною; повторити дії з іменованими числами.

Самостійна робота 1

Нумерація трицифрових чисел

I Варіант

1. Записати у вигляді прикладів відповіді на питання.

• Як утворити число 175 з попереднього до нього числа?

• Як утворити число 249 з наступного за ним числа?

• Скільки отримаємо, якщо від числа 483 віднімемо число його одиниць?

Зразок: $204 + 1 = 205$.

2. Кожне з чисел 158, 416, 461, 444 записати у вигляді суми розрядних доданків.

Зразок: $182 = 100 + 80 + 2$.

3. Записати в порядку збільшення всі трицифрові числа, які можна записати цифрами 1, 5 і 9. Цифри у записі одного числа мають бути різними.

Зразок: 128; 218; 281; 812; 821.

II Варіант

1. Записати у вигляді прикладів відповіді на питання.

• Як утворити число 360 з попереднього до нього числа?

• Як утворити число 479 з наступного за ним числа?

• Скільки отримаємо, якщо від числа 729 віднімемо число його десятків?

2. Кожне з чисел 117, 373, 733 записати у вигляді суми його розрядних доданків.

3. Записати найбільше і найменше трицифрові числа, використовуючи цифри 7 і 3. Цифру у записі числа можна повторювати не більше двох разів.

4. Записати кругле трицифрове число, в якому цифра сотень на 5 більша від цифри десятків і дорівнює 7.

5.* Записати всі можливі трицифрові числа, сума цифр кожного з яких дорівнює 7.

III варіант

1. Записати у вигляді прикладів відповіді на питання.

• Як утворити число 500 з попереднього до нього числа?

• Як утворити число 769 з наступного за ним числа?

• Скільки отримаємо, якщо від числа 457 віднімемо число його сотень?

2. Записати кожне з чисел 327, 273, 732 у вигляді суми його розрядних доданків.

3. Записати всі трицифрові числа, які складаються з однакових цифр.

4. На скільки одиниць зменшиться число 768, якщо в ньому поміняти місцями дві перші цифри?

5.* Записати всі трицифрові числа, сума цифр кожного з яких дорівнює 6.

IV варіант

1. Записати 12 трицифрових чисел за допомогою слів «триста сорок; сім; п'ятсот; сімдесят».

2. Записати всі трицифрові числа, у кожному з яких наступна цифра на 1 більша від попередньої. Скільки таких чисел?

3. У записі числа 352 поміняти місцями цифри так, щоб:

а) число збільшилось;

б) число зменшилось на 117.

4. Записати числа, що закінчуються цифрою «3», більші від числа 345 і менші від числа 365.

5.* У збірці казок розділ «Українські народні казки» починається зі сторінки 123 і закінчується сторінкою, номер якої записано тими самими циф-

рами, але в іншому порядку. Скільки сторінок може мати розділ?

Самостійна робота 2

Табличне множення і ділення

I варіант

1. Записати такі випадки таблиці ділення на 8, в яких частка більша від числа 6.

Зразок: $56 : 8 = 7$.

2.* 9×8 $(12 - 5) \times 9$ $19 + 3 \times 6$ $5 \times 2 \times 7$
 $49 : 7$ $60 - 36 : 6$ $48 : (8 - 2)$ $72 : (4 \times 2)$

3. З чисел від 14 до 49 виписати всі ті, що діляться на 7.

4. Мама збрала 12 кг слив, а тато у 2 рази менше. Скільки кілограмів слив зібрав тато?

II варіант

1. Записати такі табличні випадки множення числа 8, в яких відповідь більша, ніж число 28.

2.* $42 : (12 : 2)$

$72 - 72 : 8$

$24 : 8 + 24 : 3$

$10 - 32 : 8$

$72 : (16 : 2)$

$72 + 8 \times 3$

$8 \times 2 + 2 \times 8$

$10 + 28 : 4$

3. Яке число треба поділити на 9, щоб отримати 3?

Яке число треба помножити на 3, щоб отримати 27?

4. Маса чотирьох однакових кролів 12 кг. Яка маса одного кроля? Скласти і записати розв'язок оберненої задачі.

III варіант

1. Записати такі табличні випадки множення числа 8, в яких відповідь менша від числа 56.

2.* $48 : (16 : 2)$

$56 - 56 : 8$

$32 : 8 + 32 : 4$

$$20 - 28 : 7$$

$$64 : (2 \times 4)$$

$$(56 - 56) ? 8$$

$$8 \times 3 + 3 \times 8$$

$$20 - 27 : 9$$

3. У 7 однакових ящиків розклали порівну 56 кг цукерок. Скільки потрібно таких ящиків, щоб розкласти 73 кг цукерок?

4. Маса однієї посылки становить 8 кг. Якою буде маса шести таких посилок? Скласти і записати розв'язок однієї оберненої задачі.

IV варіант

1. Записати числа від 17 до 72, які є наступними за числами, що діляться на 8.

2. Скласти приклад на три дії, в якому було б ділення на 8 і множення на 7.

3. У дволітрові банки розлили 18 кг томатного соку. Таку саму кількість соку розлили у трилітрові банки. Скільки вийшло банок із соком?

4. Маса двох однакових ящиків помідорів становить 16 кг, а трьох однакових ящиків огірків становить — 21 кг. Скільки було всього овочів? Скласти і записати розв'язок однієї оберненої задачі.

Самостійна робота 3

Письмове додавання, віднімання трицифрових чисел. Множення трицифрового числа на одноцифрове

I варіант

1. Знайти суму чисел у другому і третьому прикладах, користуючись першою сумою.

$$9 + 5 + 8 = 22; 29 + 25 + 28 = \underline{\quad};$$

$$309 + 305 + 308 = \underline{\quad}.$$

2. За зразком знайти письмово добутки чисел.

$$\begin{array}{r} \times 215 \\ \underline{\quad} \\ 645 \end{array}; \quad \begin{array}{r} \times 235 \\ \underline{\quad} \end{array}; \quad \begin{array}{r} \times 304 \\ \underline{\quad} \end{array}; \quad \begin{array}{r} \times 175 \\ \underline{\quad} \end{array}; \quad \begin{array}{r} \times 440 \\ \underline{\quad} \end{array};$$

3. До овочевого магазину привезли 1000 кг картоплі. У перший день продали 325 кг картоплі, а в другий — на 95 кг більше. Скільки кілограмів картоплі ще треба продати?

План розв'язання.

1) Скільки кілограмів картоплі продали на другий день?

2) Скільки кілограмів картоплі продали за два дні?

3) Скільки кілограмів картоплі ще треба продати (залишилося)?

4)* 1 м – 1 дм

1 дм: 5 см

1 м – 1 см

1 м : 2 дм

(Підказка: Переведи в одні одиниці виміру).

II варіант

1. Поновити цифри зменшуваного і від'ємника.

$$\begin{array}{r} \text{*5*} \\ - \quad \text{2*4} \\ \hline 108 \end{array} \qquad \begin{array}{r} \text{3**} \\ - \quad \text{*36} \\ \hline 201 \end{array} \qquad \begin{array}{r} \text{*2*} \\ - \quad \text{*5} \\ \hline 111 \end{array}$$

2. Знайти помилки і розв'язати правильно.

$$\begin{array}{r} 227 \\ \times 3 \\ \hline 831 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 187 \\ \times 5 \\ \hline 905 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 184 \\ \times 5 \\ \hline 820 \end{array}$$

3. До овочевого магазину привезли 1000 кг моркви. У перший день продали 225 кг моркви, а в другий — на 45 кг менше. Скільки кілограмів моркви ще треба продати?

4.* 1 м – 1 мм

1 дм : 2 см

1 м – 1 см

1 м : 5 дм

III варіант

1. 583 більше від невідомого числа на 187. Знайти невідоме число.

2. Знайти письмово добутки чисел.

$$231 \times 3$$

$$206 \times 4$$

$$117 \times 7$$

$$184 \times 4$$

$$269 \times 3$$

$$433 \times 2$$

3. Магазин продав 306 зошитів у клітинку. У лінійку було продано на 125 зошитів більше, ніж у клітинку, а в косу лінію — на 85 менше, ніж у клітинку. Скільки зошитів продав магазин?

$$4.* 1 \text{ м} - 50 \text{ мм}$$

$$1 \text{ м } 2 \text{ дм} : 3 \text{ дм}$$

$$2 \text{ м } 3 \text{ дм} \times 4$$

$$1 \text{ м} - 300 \text{ мм.}$$

IV варіант

1. Мар'яна додала числа 575 і 218 звичайним способом, а потім ще двома іншими способами.

$$\begin{array}{r} 575 \\ + \\ 218 \\ \hline 793 \end{array}$$

$$5c + 2 = 7c$$

$$75 + 18 = 93$$

Разом: 793

Записати цими способами додавання чисел 546 і 398.

2. Знайти письмово добутки чисел.

$$225 \times 3$$

$$309 \times 3$$

$$241 \times 3$$

$$171 \times 4$$

$$390 \times 3$$

$$214 \times 3$$

3. З трьох ділянок діти зібрали a кг капусти. З першої ділянки зібрали b кг капусти, а з другої — на c кг більше. Скільки капусти зібрали діти з третьої ділянки? Розв'язати задачу, якщо $a = 550$; $b = 136$; $c = 45$.

$$4.* 1 \text{ м} - 35 \text{ мм}$$

$$1 \text{ м } 5 \text{ дм} : 3 \text{ дм}$$

$$1 \text{ м} - 2 \text{ дм} - 2 \text{ мм}$$

$$1 \text{ м } 6 \text{ дм} : 4$$

Самостійна робота 4

Письмове ділення трицифрових чисел на одноцифрове та двоцифрове. Знаходження числа за її частиною

I варіант

1. За зразками виконати письмово ділення.

	$\begin{array}{r} 258 \overline{) 6} \\ 24 \overline{) 43} \\ \hline 18 \end{array}$	$\begin{array}{r} 471 \overline{) 3} \\ 3 \overline{) 157} \\ \hline 17 \end{array}$	$\begin{array}{r} 768 \overline{) 24} \\ 72 \overline{) 32} \\ \hline 48 \end{array}$
$624 : 4$	18	15	48
$504 : 6$	18	21	48
$388 : 4$	0	21	0
$621 : 23$		21	
		0	

2. Знайти $\frac{1}{4}$ години; $\frac{1}{10}$ хвилини.

(Підказка: пригадай, з чого складається година і хвилина).

3. У шкільному музеї у одному залі знаходиться 282 експонати, а у другому $\frac{1}{3}$ того, що в першому. Скільки всього експонатів у шкільному музеї?

План розв'язання.

1) Скільки $\frac{1}{3}$.

2) Скільки експонатів знаходиться у шкільному музеї?

4. Накреслити відрізок довжиною 12 см і позначити його $\frac{1}{4}$ частину.

(Підказка: спочатку знайти $\frac{1}{4}$ частину від 12 см).

II варіант

1. Знайти помилку і розв'язати приклади правильно.

$\begin{array}{r} 820 \quad \quad 4 \\ 8 \quad \quad \overline{25} \\ \hline 20 \\ 20 \\ \hline 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 609 \quad \quad 3 \\ 6 \quad \quad \overline{23} \\ \hline 9 \\ 9 \\ \hline 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 408 \quad \quad 24 \\ 24 \quad \quad \overline{16} \\ \hline 168 \\ 168 \\ \hline 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 858 \quad \quad 24 \\ 65 \quad \quad \overline{16} \\ \hline 20 \\ 13 \\ \hline 78 \\ 78 \\ \hline 0 \end{array}$
--	--	--	---

2. Знайти $\frac{1}{3}$ хвилини, $\frac{1}{6}$ доби, $\frac{1}{5}$ години.

3. У хлопчика 245 марок. $\frac{1}{5}$ усіх його марок — про природу, а $\frac{1}{7}$ — про космос. Скільки разом марок про природу і космос?

4. Знайти значення виразів.

$a : 3$ і $c \times 18$, якщо $a = 693$, $c = 45$.

III варіант

1.* $852 : 4$

$623 : 7$

$219 : 73$

$558 : 3$

$576 : 8$

$288 : 48$

2. Коник довжиною $\frac{1}{20}$ м робить стрибок у 75 разів більший за свою довжину. Скільки дорівнює довжина стрибка коника?

3. У двох дівчаток було по 336 мм стрічки. Одна дівчинка витратила $\frac{1}{3}$ частину стрічки, а друга — $\frac{1}{4}$. Хто з них більше витратив стрічки і на скільки міліметрів?

4. Розв'язати рівняння.

$$x \times 25 = 925 \qquad x : 52 = 74$$

IV варіант

1.* $864 : 6$

$413 : 7$

$$288 : 72$$

$$844 : 4$$

$$294 : 6$$

$$336 : 48$$

2. Довжина прямокутника дорівнює 18 см, а ширина становить $\frac{1}{3}$ довжини. Знайти периметр прямокутника.

3. Літак вміщує 210 пасажирів і виконує за день 5 рейсів. Скільки пасажирів перевіз літак за день, якщо 3 рейси він був завантажений повністю, а 2 рейси — наполовину?

4. Розв'язати рівняння.

$$x \times 28 = 700 - 28$$

$$x : 15 = 120 : 3$$

ТЕМА II. НУМЕРАЦІЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

Мета: закріпити знання учнів в нумерації багатоцифрових чисел в межах класу мільйон, вправляти учнів у порозрядному аналізі чисел, розвивати обчислювальні навички та логічне мислення школярів.

Самостійна робота 5

Нумерація чотирицифрових чисел

I варіант

1. Записати цифрами такі числа:

- тисяча двісті сорок один;
- тисяча триста;
- дві тисячі вісім;
- сім тисяч сто десять;
- п'ять тисяч триста три;
- дев'ять тисяч дев'ятсот.

Зразок: 1241; ...

2. Записати кожну суму як одне число.

$$6000 + 700 + 40 + 5$$

$$4000 + 30 + 1$$

$$9000 + 9$$

$$5000 + 50 + 5$$

$$4000 + 300 + 1$$

$$9000 + 90.$$

Зразок: 6745;...

3. Записати чотири наступні числа за числом 5998.

II варіант

1. Записати цифрами такі числа:

- тисяча триста п'ятдесят два;
- тисяча шістсот;
- три тисячі п'ять;
- шість тисяч двісті двадцять;
- сім тисяч чотириста чотири;
- вісім тисяч вісімсот.

2. Записати кожну суму як одне число.

$$5000 + 300 + 20 + 4$$

$2000 + 40 + 2$
 $6000 + 9$
 $7000 + 70 + 7$
 $2000 + 400 + 2$
 $6000 + 60$.

3. Написати найбільше і найменше чотирицифрове число.

III варіант

1. а) Записати цифрами такі числа:

- тисяча двісті сорок вісім;
- тисяча вісімсот;
- чотири тисячі три;
- три тисячі чотириста сорок;
- чотири тисячі двісті два;
- шість тисяч шістсот.

б) Записати число, попереднє до числа 2999 і наступне після нього.

2. Розкласти на суму розрядних доданків числа 3508; 2001; 7770; 2045; 5837.

3. а) Написати, скільки всього сотень і десятків у числі 3485.

б) Записати число, яке утвориться, якщо до числа 450 зліва дописати цифру 5. Як змінилося це число?

4.* Записати чотирицифрові числа, які можна утворити з цифр 1, 0, 3, 7 та розташувати їх у порядку збільшення.

IV варіант

1. а) Записати «сусідів» таких чисел: 1999, 2005, 4707.

б) Записати цифрами такі числа:

- п'ять тисяч сім;
- дві тисячі чотириста;
- тисяча чотириста чотири;
- шість тисяч шістсот.

2. Розкласти на суму розрядних доданків такі числа: 4706; 3002; 6660; 3028; 2274; 6060.

3. а) Написати, скільки всього сотень і десятків у числах 2587; 7070; 3704.

б) Записати число, яке можна утворити, якщо до числа 350 зліва дописати цифру 4. Як воно зміниться?

4. Записати всі чотирицифрові числа, сума цифр якого дорівнює 9.

5.* Утворити чотирицифрові числа та розташувати їх у порядку зростання з цифр 2405.

Самостійна робота 6

П'ятицифрові числа

I варіант

1. Записати цифрами такі числа:

10 тисяч 500; 10 тисяч 50, 12 тисяч 85;

12 тисяч 5; 12 тисяч 733; 14 тисяч 14.

Зразок: 10500; ...

2. Записати кожен суму як одне число.

$30\ 000 + 6000 + 500 + 20 + 4$, $90\ 000 + 50$

$70\ 000 + 9000 + 100 + 200$, $40\ 000 + 4000 + 40$

$90\ 000 + 5$, $60\ 000 + 6000 + 6$.

Зразок: 36524; ...

3. Записати у вигляді прикладів відповіді на питання.

• Як утворити число 32105 з попереднього до нього числа?

• Як утворити число 12349 з наступного за ним числа?

• Скільки отримаємо, якщо від числа 15783 відніmemo число його сотень?

Зразок: $12\ 704 + 1 = 12\ 705$.

II варіант

1. Записати цифрами такі числа:

10 тисяч 300; 10 тисяч 30; 10 тисяч 3; 14 тисяч 75; 14 тисяч 5; 16 тисяч 235; 16тисяч 16.

2. Записати кожен суму як одне число.

$50\ 000 + 6$ $60\ 000 + 40$

$50\ 000 + 60$ $90\ 000 + 9000 + 9$

$80\ 000 + 70$ $40\ 000 + 8000 + 800 + 8$.

3. Записати у вигляді прикладів відповіді на питання.

• Як утворити число 41 206 з попереднього до нього числа?

• Як утворити число 17 839 з наступного за ним числа?

• Скільки отримаємо, якщо від числа 16 128 віднімемо число його тисяч?

4.* Скільки в числі 38 456 усього тисяч; усього сотень; усього десятків?

III варіант

1. Записати числа, в яких:

23 тисячі і 563 одиниці;

46 тисяч і 64 одиниці;

80 тисяч і 8 одиниць;

79 тисяч і 790 одиниць;

34 тисячі і 34 одиниці.

2. Розкласти на суму розрядних доданків числа 60 006; 16 771; 11 640; 11 064.

3.* 28 000 – 20 000

36 000 : 3

16 000 + 34 000

84 000 : 2

4. Записати у метрах і сантиметрах.

28 004 см 35 044 см

60 020 см 3544 см

5.* Записати, скільки усього тисяч; усього сотень; усього десятків у числах 34540; 56883.

IV варіант

1. Записати числа, які містять:

53 одиниці II класу і 112 одиниць I класу;

42 одиниці II класу і 12 одиниць I класу;

80 одиниць II класу і 3 одиниці I класу;

99 одиниць II класу і 99 одиниць I класу;

31 одиницю II класу і 13 одиниць I класу.

2. Розкласти на суму розрядних доданків числа 70007; 12331; 15730; 15073.

3. Записати, скільки усього тисяч; усього сотень; усього десятків у числах 22345; 73037.

4. а) Записати у кілограмах і грамах.

137 кг

40 009 г

70 050г

60 060 г

б)* Записати п'ятицифрові числа, в яких цифра «5» означала б кількість сотень, тисяч одиниць.

5. Порівняти числа і поставити необхідний знак.

26 200	26 020	40 009	40 090
47 000	47 700	759 000	95 000

Самостійна робота 7

Шестицифрові числа

I варіант

1. Записати цифрами числа, не вживаючи слово «тисяча».

135 тисяч 621; 140 тисяч 62; 14 тисяч 62; 100 тисяч 40; 100 тисяч 400; 188 тисяч 880.

2. Записати кожен суму як одне число.

$200\ 000 + 40\ 000 + 5000 + 500 + 40 + 7$

$800\ 000 + 80\ 000 + 8000 + 800 + 8$

$700\ 000 + 40$

$300\ 000 + 4000 + 700 + 2$

Зразок: 435 642; ...

3. Записати у вигляді прикладів відповіді на питання.

• Як утворити число 136 206 з попереднього до нього числа?

• Як утворити число 375 629 з наступного за ним числа?

• Скільки отримаємо, якщо від числа 417 247 віднімемо число його тисяч?

Зразок: $128\ 715 + 1 = 128\ 716$.

II варіант

1. Записати цифрами такі числа:

125 тисяч 300; 247 тисяч 30; 237 тисяч 3; 245 тисяч 45; 245 тисяч 5; 537 тисяч 429.

2. Кожну суму записати як одне число.

$600\ 000 + 40\ 000 + 3000 + 200 + 10 + 2$

$300\ 000 + 7000 + 30 + 7$

$$700\ 000 + 7$$

$$50\ 000 + 9000 + 900 + 9$$

3. Записати у вигляді прикладів відповіді на питання.

• Як утворити число 351 704 з попереднього до нього числа?

• Як утворити число 454 769 з наступного за ним числа?

• Скільки отримаємо, якщо від числа 518 325 віднімемо число його сотень?

4. Порівняти числа і підкреслити в кожному з них клас тисяч.

$$235\ 263 \square 26\ 705; 1458 \square 300\ 652;$$

$$100\ 000 \square 10\ 000$$

III варіант

1. Записати цифрами числа, які містять:

356 одиниць II класу і 463 одиниці I класу;

450 одиниць II класу і 60 одиниць I класу;

100 одиниць II класу і 5 одиниць I класу;

307 одиниць II класу і 307 одиниць I класу;

210 одиниць II класу і 10 одиниць I класу.

2. Розкласти числа на суму розрядних доданків.

$$178\ 071; 600\ 800; 666\ 666; 600\ 006$$

3. Виписати числа, в яких кількість всіх сотень більша за 2000.

$$12640; 267604; 198060; 493457; 200000; 2055553$$

4. Порівняти числа.

$$240\ 777 \square 204\ 000 \quad 500\ 200 \square 200\ 500$$

$$99\ 156 \square 100\ 473 \quad 353\ 260 \square 533\ 620$$

5. Записати кожен вираз одним числом.

$$9 \cdot 100\ 000 + 7 \cdot 1000 + 5 \cdot 100 + 6 \cdot 10 + 4$$

$$5 \cdot 10\ 000 + 9 \cdot 100 + 5 \cdot 10 + 3$$

IV варіант

1. Записати найбільше і найменше з наведених нижче чисел.

$$110\ 899; 99\ 148; 130\ 640; 99\ 999; 342\ 602; 60\ 730; 421\ 603;$$

2. Розкласти числа на суму розрядних додатків.
128 325; 128 025; 555 505; 555 005

Скільки одиниць першого класу у цих числах?

Скільки одиниць другого класу у цих числах?

3. Число 708 544 можна записати так:

$$7 \cdot 100\,000 + 8 \cdot 1000 + 5 \cdot 100 + 4 \cdot 10 + 4$$

Записати в такий спосіб число 345 335.

4. Яке найбільше і найменше шестицифрове число можна записати, користуючись цифрами 2 або 5? Записати ці числа.

5. У числі 283 352 закреслити такі дві цифри, щоб число, утворене рештою цифр, було: а) найбільшим; б) найменшим.

ТЕМА ІІІ. ОДИНИЦІ ВИМІРУ ВЕЛИЧИН

Мета: систематизувати в учнів знання про міри довжини, маси, часу; вправляти учнів у перетворенні іменованих чисел, закріплювати вміння розв'язувати складені задачі на знаходження третього доданку, на зведення до одиниці.

Самостійна робота 8

Одиниці виміру довжини

I варіант

1. Написати скорочено відомі одиниці довжини, починаючи з найменшої (мм) і закінчуючи найбільшою (км).

Зразок: мм ..., ..., ...; км.

2. Записати у кілометрах і метрах.

$$672\ 260\ \text{м} = \square\ \text{км}\ \square\ \text{м}$$

$$3020\ \text{м} = \square\ \text{км}\ \square\ \text{м}$$

$$2005\ \text{м} = \square\ \text{км}\ \square\ \text{м}$$

$$287\ 333\ \text{м} = \square\ \text{км}\ \square\ \text{м}$$

Зразок міркування: 1 км становить 1000 м, отже, відстань 35 240 м містить стільки кілометрів, скільки тисяч у числі 35 240, тобто 35; значить, $35\ 240\ \text{м} = 35\ \text{км}\ 240\ \text{м}$.

3. Туристи подолали відстань у 64 км. На велосипедах вони проїхали $\frac{1}{4}$ частину всього шляху, на човнах пропливли 38 км, а решту – пішки. Скільки кілометрів пройшли туристи пішки?

План розв'язання.

1) Скільки кілометрів туристи проїхали на велосипедах?

2) Скільки кілометрів туристи проїхали на велосипедах і пропливли на човнах?

3) Скільки кілометрів пройшли туристи пішки?

4. Накреслити пряму лінію. Позначити на ній точки B , O , M так, щоб BM дорівнювала 2 см, BO дорівнювала 8 см.

II варіант

1. Знайти $\frac{1}{2}$ від 1 м; $\frac{1}{5}$ від 1 дм;

$\frac{1}{100}$ від 1 км.

2. Записати у кілометрах і метрах.

25 730 м = км м

6040 м = км м

5002 м = км м

58 1394 м = км м.

3. Туристи подолали відстань у 54 км. На велосипедах вони проїхали $\frac{1}{3}$ всього шляху, на човнах пропливли 25 км, а решту шляху пройшли пішки. Скільки кілометрів туристи пройшли пішки?

4. Накреслити пряму лінію. Позначити на ній точки D , K , L так, щоб DL дорівнювала 4 см, DK дорівнювала 7 см.

5. У скільки разів кілометр довший за сантиметр?

III варіант

1. Знайти $\frac{1}{3}$ від 1 м; $\frac{1}{2}$ від 1 дм; $\frac{1}{1000}$ від 1 км.

2. а) Записати у кілометрах і метрах.

31 620 м = км м

7060 м = км м

4001 м = км м

623 783 м = км м

б) Записати у сантиметрах.

2 м 75 см; 4 м 01 см

3. Хлопець вирушив з міста у село, відстань до якого становить 18 км. $\frac{1}{6}$ частину шляху він йшов пішки, $\frac{1}{2}$ їхав на велосипеді, а решту проїхав на машині. Скільки кілометрів хлопець їхав на машині?

4. Порівняти числа і поставити необхідний знак.

80 м 03 см 8 м 30 см

8156 м 8165 м

5 м 2 см 5 м 200 мм

3 дм 7 см \square 7 дм 3 см

5. На скільки сантиметрів збільшиться периметр квадрата, якщо кожен його сторону збільшити на 6 см?

IV варіант

1. Довжина вікна становить 1 м 4 дм, товщина — 3 мм. Виразити довжину і ширину вікна у міліметрах.

2. а) Заповнити пропуски, щоб рівності були вірними.

6340 м = \square км \square м 2564 см = \square м \square см

747 дм = \square м \square дм 2564 см = \square дм \square см

б) Записати у міліметрах.

3 дм 2 см; 3 см 2 мм

3. Хлопець вирушив з міста у село, відстань до якого становить 18 км. $\frac{1}{6}$ частину шляху він йшов пішки, $\frac{1}{2}$ їхав на велосипеді, а решту проїхав на машині. Скільки кілометрів хлопець їхав на машині?

а) Не розв'язуючи задачі, вказати, який шлях більший — той, що хлопець їхав на велосипеді, чи той, що він йшов пішки? Чому?

б) Скласти вираз до цієї задачі.

4. Порівняти числа і поставити необхідний знак.

12 км 4 дм \square 12 км 400 см

11 дм 2 см \square 11 дм 40 мм

5 м 3 см \square 5 м 300 мм 7 дм 9 см \square 9 дм 7 см

5.* З міста в село виїхав велосипедист, а назустріч йому вийшов пішохід. Відстань між містом і селом становить 20 км. Коли велосипедист і пішохід зустрілися, то виявилось, що велосипедист проїхав у 3 рази більше, ніж пройшов пішохід. Хто з них був далі від міста?

Самостійна робота 9

Одиниці виміру маси

I варіант

1. Написати скорочено відомі одиниці маси, починаючи з найменшої (г) і закінчуючи найбільшою (т).

Зразок: г, ..., ..., ..., т.

2. Записати у кілометрах: 2 т 060 кг

у грамах: 3 кг; 11 кг 050 г

у центнерах: 4 т 5 ц; 2500 кг

Зразок: 3 т 020 кг = 20 кг

3. Продавець поставив на терези банку зі сметаною. Терези показали масу 1 кг. Якою є маса сметани, якщо маса банки становить 200 г?

(*Підказка:* пригадай з чого складається кілограм).

4.* У скільки разів тонна більша за кілограм?

II варіант

1. Знайти $\frac{1}{2}$ від 1 ц; $\frac{1}{5}$ від 1 т; $\frac{1}{100}$ від 1 кг.

2. Записати у кілограмах: 32 000 г; 10 т 015 кг; 2 ц 75 кг

у грамах: 2 кг, 17 кг 030 г

у центнерах: 4 т 7 ц; 26 000 кг

3. Маса одного мішка цукру-піску становить 1 ц. Скільки мішків цукру-піску можна перевезти автомобілем вантажністю 2 т 500 кг?

4. Порівняти числа і поставити необхідний знак.

30 т 7 ц \square 70 т 3 ц

7 т 160 кг \square 7 016 кг

6 кг 235 г \square 6 кг 352 г

2 ц 36 кг \square 3 ц 26 кг

5.* 300 кг яблук розклали у сітки по 6 кг у кожну. Скільки необхідно сіток для того, щоб розкласти яблука по 4 кг у кожну?

а) Яка маса всіх менших сіток з яблуками?

б) Не розв'язуючи задачі, вкажи, яке число буде у відповіді — більше чи менше за 300.

III варіант

1. Знайти $\frac{1}{2}$ від 1 кг; $\frac{1}{4}$ від 1 ц; $\frac{1}{2}$ від т.

2. Записати в кілограмах: 5400 г; 11 т 023 кг; 3 ц 42 кг

у грамах: 5 кг 14 кг 020 г

у центнерах: 2 т 4 ц; 8300 кг

3. У двох бочках було 7000 кг води. Коли з однієї бочки продали 1000 кг води, то в обох бочках води стало порівну. Скільки води було в кожній бочці спочатку?

4. Порівняти числа і поставити необхідний знак.

60 т 2 ц \square 20 т 6 ц

2 т 130 кг \square 3 т 013 кг

2 кг 471 \square 2 кг 714

7 ц 42 кг \square 4 ц 72 кг

5.* Маса чавунної заготовки становить 36 кг, а залізної — 18 кг. У скільки разів маса чавунної заготовки більша від залізної? У скільки разів маса трьох чавунних заготовок більша від маси трьох залізних?

IV варіант

1. Знайти $\frac{1}{4}$ від 1 кг; $\frac{1}{5}$ від 1 ц; $\frac{1}{1000}$ від 1 кг.

2. Записати в кілограмах: 3600 г; 14 т 042 кг; 4 ц 17 кг

у грамах: 9 кг; 17 кг 080 г

у центнерах: 6 т 2 ц; 9800 кг.

3. Маса 15 л кисню становить 12 кг 300 г. Якою буде маса 60 л кисню?

4. Порівняти числа і поставити необхідний знак.

40 т 3 ц \square 30 т 4 ц

4 т 260 кг \square 4 т 26 кг

8 кг 245 г \square 8 кг 452 г

2 ц 67 кг \square 6 ц 27 кг

5.* При переробці цільного молока на молокозаводі одержали 1 частину сметани і 3 частини кефіру. Скільки одержали кефіру, якщо сметани вийшло 400 кг? Зробити графічну ілюстрацію до задачі і розв'язати її.

Самостійна робота 10

Одиниці виміру часу

I варіант

1. Написати скорочено відомі одиниці виміру часу, починаючи з найменшої (с) і закінчуючи найбільшою (год).

Зразок: с, ..., ..., ...

2. Записати у секундах: 2 хв; 3 хв 10 с

у хвилинах: 3 год; 360 с

у годинах: 240 хв.

Зразок: 3 хв = 180 с.

(*Підказка:* пригадай, скільки секунд у хвилині, хвилин у годині).

3. За 1 годину турист пройшов 3 км. За скільки часу він проходив 1 км?

4.* Урок закінчився о 10 год 10 хв. Коли розпочався урок?

(*Підказка:* пригадай, скільки триває урок).

II варіант

1. 1 км юнак пробіг за 4 хвилини 3 секунди. Записати це число у секундах.

2. Записати у хвилинах: 5 год; 420 с;

у годинах: 2 доби; 300 хв.

3. Кіноапарат за 2 секунди показує 48 кадрів. Скільки кадрів показує кіноапарат за 7 секунд?

4.* Екскурсія тривала один урок і закінчилась об 11 год 15 хв. Коли розпочалась екскурсія?

III варіант

1. Записати цифрами:

три години п'ятнадцять хвилин тридцять дві секунди;

десять годин двадцять хвилин тридцять п'ять секунд;

дві доби шість годин сімнадцять хвилин.

2. Записати у секундах: 5 хвилин; 2 хв 17 с

у хвилинах: 6 год; 120 с

у годинах 2 доби 420 хв.

3. Сергій готував уроки 1 год 20 хв. На вправи з української мови він витратив $\frac{1}{4}$ частину всього часу, на вивчення пісні — $\frac{1}{5}$ частину часу, а решту на читання. Скільки годин ученя приділив читанню?

4.* Діти були на екскурсії 3 години. У музеї природи вони були 1 годину 15 хвилин, біля пам'ятників — 40 хвилин, а решту — в музеї мистецтв. Скільки часу діти витратили на екскурсію до музею мистецтв?

IV варіант

1. Записати у секундах: 6 хв; 9 хв 29 с

у хвилинах: 7 год; 600 с

у годинах: 6 діб; 480 хв.

2. Порівняти числа і поставити необхідний знак.

204 с \square 3 хв 2 хв 15 с \square 200 с

72 год \square 3 доб 4 год 20 хв \square 300 хв

3. Кіноапарат за 3 секунди показує 72 кадри, а кінокамера робить за 3 секунди стільки знімків, скільки кадрів показує кіноапарат за 2 секунди. Скільки знімків за 1 секунду робить кінокамера?

4.* Котру годину показуватиме годинник, якщо частина доби, що минула, буде вдвічі довша, ніж та частина, що залишилась?

ТЕМА IV. ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

Мета: удосконалити вміння учнів у письмовому додаванні і відніманні багатоцифрових чисел, повторити взаємозв'язок між додаванням і відніманням при розв'язанні рівнянь, систематизувати навички у додаванні і відніманні іменованих чисел, закріпити вміння розв'язувати прості та складені задачі на знаходження швидкості, часу і відстані.

Самостійна робота 11

Додавання і віднімання багатоцифрових чисел.

I варіант

1. Обчислити.

$$\begin{array}{r} 24307 \\ + 6272 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 230625 \\ + 392334 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 87765 \\ - 2361 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 60892 \\ - 11237 \\ \hline \end{array}$$

2. Розв'язати рівняння.

$$x + 24012 = 67211, \quad x - 18233 = 63794.$$

(Підказка: пригадай, як знайти невідомий доданок (перше рівняння) і невідоме зменшуване (друге рівняння)).

Зразок:

$$\begin{array}{r} x - 12498 = 18794 \\ x = 18794 + 12498 \\ x = 31292 \\ \hline 31292 - 12498 = 18794 \\ 18794 = 18794 \end{array} \quad \begin{array}{r} 18794 \\ + 12498 \\ \hline 31292 \end{array} \quad \begin{array}{r} 31292 \\ - 12498 \\ \hline 18794 \end{array}$$

3. Сума трьох чисел становить 2 244 443. Перше число дорівнює 17 344, друге — 9790. Знайти третє число.

План розв'язання.

1) Знайти спочатку суму першого і другого чисел.

2) Знайти третє число.

(Підказка: подумай, якою дією треба знайти третє число).

4.* Від суми чисел 576 і 24 відняли їх частку.

II варіант

1. Знайти суму двох чисел, а потім їх різницю.

$$50\ 784 + 28\ 880; 335\ 206 + 88\ 368$$

2. Розв'язати рівняння.

$$x + 2344 = 50\ 300$$

$$x - 27430 = 20\ 0460$$

3. Перше число 27 650, друге — на 860 менше від нього, а третє дорівнює 100 310. Знайти суму цих чисел.

4.* Обчислити вирази.

$$a \times 3 - 375 \text{ і } (a - 163) + 6335, \text{ якщо } a = 249.$$

III варіант

1. Знайти:

а) різницю чисел двадцять тисяч сімсот і двадцять тисяч сімдесят;

б) суму чисел вісімдесят тисяч двісті тридцять чотири і вісімдесят тисяч чотириста тридцять два;

в) різницю чисел дев'яносто сім тисяч вісім і дев'ять тисяч п'ятсот сімдесят сім;

г) суму чисел вісімдесят тисяч триста сорок і сто вісімдесят вісім тисяч чотириста чотири.

2. Розв'язати рівняння.

$$x - 27\ 720 = 200\ 770$$

$$90\ 500 - x = 44\ 222.$$

3. Дмитро зловив 3 риби, маса яких становить 4537 г. Найлегша риба разом з найважчою мають масу 4007 г, а середня з найменшою — 926 г. Яка маса кожної риби окремо? (Використати скорочений запис задачі).

$$4573 \text{ г} \left\{ \begin{array}{l} \text{Середня} - 926 \text{ г} \\ \text{Мала} - ? \\ \text{Велика} - 4007 \text{ г} \end{array} \right\} \begin{array}{l} 926 \text{ г} \\ \\ 4007 \text{ г} \end{array}$$

4.* Шкільне подвір'я має форму прямокутника. Сума його довжини і ширини становить 340 м. Чому дорівнюють сторони цього прямокутника, якщо ширина на 20 м менша від довжини?

IV варіант

1. Обчислити.

$$52\ 320 - (11\ 515 - 9319)$$

$$6902 - (2766 + 899)$$

2. Розв'язати рівняння:

$$x - 35\,620 = 100\,370$$

$$80\,400 - x = 22\,666$$

3. На вулицях житлового масиву посаджено 1200 кленів, тополь і дубів. Кленів посаджено стільки, скільки тополь і дубів разом. Тополь посаджено на 152 більше, ніж дубів. Скільки дерев кожного виду було посаджено?

4. Обчислити значення виразів $a + b$ і $b - a$, якщо $a = 4675$ і $b = 85\,523$.

5.* У Наталки у два рази більше наклейок, ніж у Микити. Наталка подарувала Микиті четверту частину своїх наклейок. У кого їх стало більше?

Самостійна робота 12

Додавання і віднімання іменованих чисел

I варіант

1. $1\text{ т} - 250\text{ кг}$

$9\text{ т} - 3\text{ ц}$

$2\text{ кг} - 400\text{ г}$

$1\text{ м} - 27\text{ см}$

$10\text{ дм} - 2\text{ см}$

$2\text{ м} - 2\text{ см}$

(Підказка: переведи спочатку числа в одні одиниці виміру).

Зразок: $1\text{ т} - 200\text{ г} = 1000\text{ г} - 200\text{ г} = 800\text{ г}$

2. Обчислити.

$23\text{ м } 30\text{ см} - 16\text{ м } 44\text{ см}$

$5\text{ т } 746\text{ кг} + 2\text{ т } 600\text{ кг}$

Зразок: $12\text{ м } 40\text{ см} - 4\text{ м } 73\text{ см} = 7\text{ м } 67\text{ см}$

$$\begin{array}{r} 1240 \\ - \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 473 \\ \hline \end{array}$$

$$767$$

3. Маса 50 однакових посилок становить 2 ц 50 кг. Якою буде маса 100 таких посилок?

(Підказка: спочатку дізнайся, якою є маса однієї послілки).

4.* З чисел 1, 3, 5, 8, 10 вибери ті значення x , для яких правильна нерівність.

$$40 \times x > 100$$

$$240 : x < 100$$

$$30 - x > 10$$

II варіант

1. 1 т – 360 кг

10 т – 4 ц

2 кг – 600 г

1 м – 43 см

10 дм – 10 см

2 м – 40 см

2. Знайти суму і різницю чисел 7 км 040 м і 6 км 237 м.

3. Маса індички становить 9 кг 620 г, гуска на 3 кг 235г. менша, ніж індичка, а качка на 2 кг 015 г більша, ніж гуска. Яка маса качки?

4. Записати у центнерах: 3 т; 4 т 4 ц; 300 кг;
у кілограмах: 3 т; 70 000 г; 6 ц.

5.* Якщо невідоме число поділити на 4 і результат зменшити на 70, то буде 120. Знайти невідоме число.

III варіант

1.* 2 т – 630 кг

10 т – 7 ц

3 кг – 300 г

1 м – 67 см

10 дм – 8 см

2 м – 70 см

2. Знайти суму і різницю чисел 10 м 07 см і 3 м 70 см.

3. Маса індички становить 9 кг 620 г, гуска на 3 кг 235 г менша ніж індичка, а поросся на 27 кг 490 г більше, ніж індичка і гуска разом. Яка маса поросяти?

4.* 28 т 6 ц – 4 т 8 ц : 4

38 м 05 см – (3 м – 3 дм)

5.* Скласти рівняння і знайти невідоме число. Коли невідоме число поділити на 2 і результат зменшити на 12, то буде 100. Знайти невідоме число.

IV варіант

1.* 3 т – 720 кг

10 т – 8 ц

4 кг – 400 г

2 м – 53 см

10 дм – 2 см

3 м – 20 см

2. Знайти суму і різницю чисел 14 м 12 см і 7 м 09 см.

3. У перший день магазин продав 12 кг 350 г печива, на другий день — стільки, скільки й першого, на третій — на 11 кг 900 г менше, ніж за перший і другий день разом. Скільки печива продав магазин за три дні?

4.* 19 грн. 73 коп. – (2 грн 02 коп. : 2)

14 год 13 хв – (9 год – 7 год 23 хв)

5.* Три чоловіки на питання, скільки кожному років, відповіли так.

Петров сказав: «Нам разом 125 років».

Іванов сказав: «Я молодший від Петрова на 20 років».

Стецюк сказав: «Мені разом з Петровим 75 років».

Скільки років кожному?

Самостійна робота 13

Швидкість. Час. Відстань.

I варіант

1. Велосипедист був у дорозі 2 години і проїхав відстань у 26 км. Якою була швидкість велосипедиста? $v = S : t$.

2. Пасажирський літак рухався 3 години зі швидкістю 500 км/год. Яку відстань подолав літак?

$$S = v \cdot t.$$

3. Асфальтованою дорогою автомобіль проїхав відстань у 140 км зі швидкістю 70 км/год, а ґрунтовою – 100 км зі швидкістю 25 км/год. За який час проїхав автомобіль всю відстань?

План розв'язання.

1) Скільки часу їхав автомобіль асфальтованою дорогою?

2) Скільки часу їхав автомобіль ґрунтовою дорогою?

3) За який час проїхав автомобіль всю відстань?
(Підказка: пригадай формули знаходження швидкості, відстані і часу (S, v, t)).

4.* Обчислити.

10 грн. 03 коп. – 79 коп.

12 т 6 ц – 4 т 8 ц.

II варіант

1. Ластівка пролетіла 180 км за 3 години. З якою швидкістю летіла ластівка?

2. За день туристи йшли пішки, рухаючись зі швидкістю 3 км/год, і їхали 2 години автобусом зі швидкістю 50 км/год. Який шлях подолали туристи за день?

3. Автомобіль трасою проїхав 180 км зі швидкістю 90 км/год, а лісосмугою — 210 км зі швидкістю 70 км/год. Скільки часу був у дорозі автомобіль?

4.* Обчислити.

10 грн 02 коп. – 95 коп.

11 т 2 ц – 5 т 7 ц.

III варіант

1. Четверту частину відстані між пунктами L і K штучний супутник Землі пролетів за 10 секунд. З якою швидкістю летів супутник?

2. Протягом двох днів велосипедист був у дорозі 10 годин і за цей час проїхав 120 км. Скільки кілометрів проїде мотоцикліст за 12 годин, якщо його швидкість на 18 км/год більша від швидкості велосипедиста?

3. Скільки часу потрібно оленю, щоб подолати відстань у 30 км зі швидкістю 10 км/год?

4. Обчислити.

12 грн. 07 коп. – 98 коп.

15 т 3 ц – 8 т 6 ц.

5.* Замінити зірочки цифрами.

$$\begin{array}{r} 4*9*5 \\ + 34*76 \\ \hline *418* \end{array} \quad \begin{array}{r} 2*2* \\ - **548 \\ \hline 11*5 \end{array}$$

IV варіант

1. Легкова машина була в дорозі 2 години, а вантажна — 4 години. Яка машина проїхала більшу відстань і на скільки кілометрів, якщо легкова їхала зі швидкістю 80 км/год, а вантажна — 60 км/год?

2. Відстань між школою і басейном становить 200 м. Дівчина пробігла цю відстань туди й назад за 2 хвилини. Знайти швидкість, з якою бігла дівчина.

3. Гелікоптер пролетів a км зі швидкістю u км/год. За скільки годин проїде цю відстань автомобіль, якщо буде у дорозі на s годин більше?

4. Проставити найменування, щоб рівності були правильні.

$$2 \text{ т } 420 \text{ кг} + 3\dots = 2 \text{ т } 720 \text{ кг}$$

$$6 \text{ м} - 4\dots = 5 \text{ м } 96 \text{ см.}$$

5.* Задумане число зменшили на 20, потім збільшили у 6 разів, тоді помножили на 8, після цього зменшили у 2 рази і одержали 384. Яке число задумали?

ТЕМА V. МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

Мета: закріпити навички учнів у множенні і діленні багатоцифрових чисел на одноцифрове число; вміння розв'язувати рівняння, знаходити значення виразів, повторити взаємозв'язок між множенням і діленням, удосконалити вміння розв'язувати задачі на рух, на знаходження площі фігури.

Самостійна робота 14

Множення на одноцифрове число

I варіант

1. Розв'язати приклади усно.

$$1300 \times 2$$

$$600 \times 3$$

$$2400 \times 2$$

$$9000 \times 4$$

$$1800 \times 3$$

$$8000 \times 2.$$

2. Розв'язати приклади.

$$\begin{array}{r} 50024 \\ \times \quad 2 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 23040 \\ \times \quad 5 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 58249 \\ \times \quad 7 \\ \hline \end{array}$$

3. Протягом трьох днів велосипедист їхав по 6 годин кожного дня, проїхавши за цей час 216 км. За скільки годин велосипедист проїде 96 кілометрів, якщо їхатиме з такою самою швидкістю?

План розв'язання.

1) Скільки годин велосипедист був у дорозі?

2) Якою була швидкість велосипедиста?

$$(v = S : t)$$

3) За скільки годин велосипедист проїде 96 км?

$$(t = S : v) \quad 96 : \square = (\text{год}).$$

4.* Розв'язати рівняння.

$$72 : x = 12 - 3.$$

II варіант

1. Розв'язати приклади усно.

$$1100 \times 8$$

$$4000 \times 4$$

$$3200 \times 3$$

$$7000 \times 5$$

$$2500 \times 4$$

$$6000 \times 6$$

2. Розв'язати приклади письмово.

$$30012 \times 4$$

$$26070 \times 3$$

$$74265 \times 8$$

3. Протягом двох днів шофер був у дорозі по 8 годин кожного дня, проїхавши за цей час 1280 км. За скільки годин він пройде 4800 км, якщо їхатиме з такою самою швидкістю?

4.* Записати вираз і знайти його значення.
До різниці чисел 2400 і 4 додати їх частку.

III варіант

1. Розв'язати приклади усно.

$$1500 \times 3$$

$$6000 \times 8$$

$$3700 \times 2$$

$$12000 \times 3$$

$$9200 \times 4$$

$$17000 \times 3$$

2. Розв'язати приклади письмово.

$$20017 \times 5$$

$$49030 \times 4$$

$$63478 \times 7$$

3. За 4 години автомобіль проїхав 248 км, а трактор — 140 км. За скільки годин віддаляться на 388 км один від одного автомобіль і трактор, якщо виїдуть одночасно з одного місця у протилежних напрямках?

4. Знайти значення виразу $a \times 4 = 25\ 327$, якщо $a = 4000$; $a = 5200$.

5.* Перевірити правильність розв'язання прикладів.

$$\begin{array}{r} \times \quad 31714 \\ \hline \quad \quad 9 \\ \hline 275416 \end{array} \quad \begin{array}{r} \times \quad 124753 \\ \hline \quad \quad 4 \\ \hline 488812 \end{array}$$

IV варіант

1. Розв'язати приклади усно.

$$1700 \times 2$$

$$14\ 000 \times 4$$

$$7500 \times 3$$

$$18\ 000 \times 2$$

$$5400 \times 5$$

$$24\ 000 \times 3$$

2. Парні числа збільшити у 6 разів, а непарні — зменшити на 6.

$$20\ 534, 5017, 8004, 13\ 201.$$

3. Скласти задачу за стислим записом і розв'язати її.

	Швидкість	Час	Відстань
Літак	500 км/год	3 год	На скільки більша
Гелікоптер	200 км/год	5 год	

4. Обчислити вирази.

$$5026 \times 7 + 36705$$

$$2 \times 27035 \times 32$$

5.* З пункту K в пункт M вийшов пішохід, швидкість якого становить 4 км/год. Через 1 годину після нього виїхав велосипедист, швидкість якого дорівнює 8 км/год. Хто швидше прибуде в пункт M , якщо відстань від K до M складає 8 км?

Самостійна робота 15

Площа фігури

I варіант

1. Побудувати прямокутник зі сторонами 3 см і 8 см та обчислити його площу.

(Підказка: $S = a \times b$).

2. Агрофірма має 2400 га посівної площі і 860 га сіножаті. На скільки гектарів сіножаті менше, ніж посівної площі?

3. Обчислити.

$$38\ 000 - 2 \times 374$$

$$50\ 000 + 3845 \times 3$$

$$24 \times 35 - 693 : 21$$

4.* 3 грн. 50 коп. : 5 коп.

$$27 \text{ грн. } 04 \text{ коп. } \times 3$$

II варіант

1. Побудувати прямокутник зі сторонами 7 см і 3 см та знайти його площу і периметр.

2. Господарство засіяло цибулею ділянку, довжина якої становить 9 м, а ширина 5 м, а морквою — ділянку, довжина якої дорівнює 10 м, а ширина 4 м. Знайти площу ділянок цибулі і моркви разом.

$$3.* 35\ 000 - 3 \times 256$$

$$60\ 000 + 2473 \times 4$$

$$15 \times 29 - 936 : 26$$

$$30\ 302 \times 4 + 12\ 730$$

$$4.* 2 \text{ грн. } 70 \text{ коп.} : 9 \text{ коп.}$$

$$42 \text{ грн. } 03 \text{ коп.} \times 4.$$

III варіант

1. Побудувати прямокутник зі сторонами 11 см і 8 см. Обчислити його площу і периметр.

2. Ширина саду дорівнює 40 м, довжина його — у 3 рази більша. Яблуні і груші займають $\frac{1}{3}$ саду, а решту площі — сливи і вишні. Яку площу займають сливи і вишні?

3. Площа фігури становить 40 см^2 . Одна з його сторін дорівнює 8 см. Знайти другу сторону.

4. а) Суму чисел 6503 і 4789 збільшити у 3 рази.

б) Добуток чисел 8930 і 9 зменшити на їх різницю.

5.* Побудувати два прямокутники, площа яких дорівнює 12 см^2 .

IV варіант

1. Накреслити прямокутник зі сторонами 9 см і 3 см. Знайти його площу і периметр.

2. За поданим планом ділянки знайти, яку площу відведено для кавунів, гарбузів і кропу.

3. Площа прямокутника дорівнює 800 м^2 , а його довжина становить 40 м . На скільки ширина цього прямокутника менша від її довжини?

4. Записати вирази і обчислити.

а) Суму чисел 8503 і 4090 збільшити у 4 рази.

б) Добуток чисел 8576 і 8 зменшити на їх різницю.

5.* Периметр прямокутника дорівнює 66 см , довжина однієї його сторони становить 20 см . Знайти площу цього прямокутника.

Самостійна робота 16

Ділення на одноцифрове число

I варіант

1. Виконати ділення. Результат ділення перевірити множенням.

$$4752 : 8$$

$$58024 : 4$$

$$5264 : 7$$

$$217301 : 7$$

2. Два однакових двигуни за 7 годин роботи витратили 224 л палива. На скільки годин роботи вистачить одному такому двигуну 192 л палива?

План розв'язання.

1) Скільки літрів пального витратить один двигун за 7 годин?

2) Скільки літрів пального витратить один двигун за 1 годину?

3) На скільки годин роботи вистачить одному такому двигуну 192 л пального?

3. Розв'язати рівняння.

$$12303 : x = 9$$

$$x \square 3 = 65559$$

4.* Площа прямокутника становить 396 см^2 , а довжина його дорівнює 22 см . Знайти ширину прямокутника.

II варіант

1. Виконати ділення. Результат ділення перевірити множенням.

$$171\ 036 : 6$$

$$377\ 232 : 4$$

$$3848 : 4$$

$$720\ 136 : 4.$$

2. За 5 годин роботи три комбайни косять траву на 24 000 га землі. Скільки викосять два таких комбайни за 7 годин роботи?

3. Розв'язати рівняння.

$$42\ 036 : x = 4$$

$$x \square 2 = 454\ 248.$$

4.* Площа прямокутника становить 470 см², ширина його дорівнює 12 см. Знайти довжину прямокутника.

III варіант

1. Виконати ділення. Результат ділення перевірити множенням.

$$274\ 125 : 5$$

$$4296 : 9$$

$$84\ 6027 : 9$$

$$81\ 147 : 3.$$

2. Чотирма косарками за 9 годин скошили чебрецю на 108 га. За скільки годин одна косарка скосить чебрецю на 60 га?

3. Розв'язати рівняння.

$$8105 : x = 5$$

$$x \square 7 = 2906.$$

4. Записати вирази і знайти їх значення.

а) Добуток чисел 3007 і 7 зменшити на 700.

б) Частку чисел 77 000 і 100 збільшити у 4 рази.

5.* Площа прямокутника становить 630 см², довжина його дорівнює 35 см. Знайти ширину прямокутника.

IV варіант

1. Виконати ділення. Результат ділення перевірити множенням.

$$20\ 8128 : 8$$

$$8127 : 3$$

$$28\ 853 : 7$$

$$52\ 260 : 4.$$

2. Скласти задачу за короткою умовою про чотирьох друкарів і розв'язати її.

2 днів 4 др. — 176 стор.

5 днів 1 др. — ? стор.

3. Розв'язати рівняння.

$$148\ 420 : x = 4$$

$$x \square 3 = 10\ 032$$

4. 12 т 303 кг : 9

10 м 17 см \square 8

78 504 – 2484 \square 8

(54 891 – 624) : 3

5.* У двох овочевих магазинах було 5200 кг груш. Після того, як перший магазин відправив у школи 4200 кг груш, в обох магазинах груш стало порівну.

Не розв'язуючи задачі, сказати, в якому магазині було груш більше і на скільки? Скільки груш було в кожному магазині спочатку?

Самостійна робота 17

Знаходження значень виразів. Задачі на рух

I варіант

1. Розв'язати усно.

$$36000 : 4000$$

$$180000 : 6$$

$$16000 : 2$$

$$72000 : 9000$$

2. Знайти значення виразу.

$$100000 - 18316 : 4$$

3. Із двох міст, відстань між якими становить 1104 км, вийшли назустріч один одному два товарні потяги. Вони зустрілися через 8 годин. Швидкість першого потяга дорівнювала 80 км/год. З якою швидкістю йшов другий потяг?

План розв'язання.

1) Яку відстань проїхав перший потяг?

$$(S_1 = v_1 \times t)$$

2) Яку відстань проїхав другий потяг?

$$(S_2 = S - S_1)$$

3) З якою швидкістю їхав другий потяг?

$$(v_2 = S_2 : t)$$

4.* Виконати ділення з остачею.

$$49 : 6$$

$$52 : 7$$

$$23 : 5$$

$$60 : 8$$

$$25 : 4$$

$$30 : 7$$

II варіант

1. Розв'язати усно.

$$24\ 000 : 4000$$

$$56\ 000 : 7$$

$$15\ 0000 : 3$$

$$64\ 000 : 8000$$

2. Знайти значення виразів.

$$10\ 000 - 94\ 23 : 3$$

$$(23\ 480 - 4238 \times 3) : 6$$

3. Із двох міст назустріч один одному виїхали таксі і автобус. Швидкість автобуса становить 75 км/год, а таксі — на 15 км/год більша. Вони зустрілися через 3 години. Знайти відстань між містами.

4.* Виконати ділення з остачею.

$$35\ 420 : 100$$

$$75\ 036 : 10$$

III варіант

1. Розв'язати усно.

$$40\ 000 : 5000$$

$$24\ 000 : 8$$

$$90\ 000 : 5$$

$$51\ 000 : 17\ 000$$

2. Знайти значення виразів.

$$10\ 0000 - 7125 : 5$$

$$(24\ 480 - 96 \times 4) : 6$$

3. З двох міст, відстань між якими становить 540 км, одночасно назустріч один одному виїхали два таксі. Вони зустрілися через 4 години. Швидкість одного таксі — 60 км/год. Знайти швидкість другого таксі.

4. Обчислити.

$$24\ \text{т} + 16\ \text{т}\ 8\ \text{ц} : 7$$

$$9\ \text{м}\ 09\ \text{см} + 12\ \text{м}\ 25\ \text{см} \times 4$$

5.* Периметр якого прямокутника можна обчислити однією дією?

IV варіант

1. Розв'язати усно.

$$60\ 000 : 4000$$

$$32\ 000 : 8$$

$$75\ 000 : 5$$

$$81\ 000 : 9000$$

2. Знайти значення виразів.

$$10\ 0000 - 7124 : 4$$

$$(35\ 482 - 9075 \times 2) : 6$$

3. З двох міст назустріч один одному виїхали мотоцикліст і велосипедист. Швидкість мотоцикліста дорівнює 64 км/год, а велосипедиста у 4 рази менша. Вони зустрілись через 4 години. Знайти відстань між містами.

4. Обчислити.

$$2\ \text{ц}\ 06\ \text{кг} - 96\ \text{кг} : 3$$

$$40\ \text{м}\ 52\ \text{см} + 20\ \text{м}\ 20\ \text{см} \times 5$$

$$4\ \text{грн} - 8\ \text{коп.} : 3\ \text{коп.}$$

5.* Для освітлення паркової алеї завдовжки 300 м встановили ліхтарі на відстані 30 м один від одного. Скільки ліхтарів встановили на алеї?

ТЕМА VI. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДРОБАМИ. МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ, ЩО ЗАКІНЧУЮТЬСЯ НА НУЛЬ

Мета: закріпити уяву про дробу, вправляти учнів у знаходженні числа за його дробом, у рівнянні дробів; систематизувати навички множення і ділення багатоцифрових чисел, що закінчуються нулями; повторити розв'язання задач, які включають знаходження частини числа і числа за його частиною, на пропорційне ділення, узагальнити навички обчислювати буквені вирази, рівняння.

Самостійна робота 18

Дробу

I варіант

1. Знайти $\frac{1}{3}$ від 120; $\frac{1}{2}$ від 1000; $\frac{1}{5}$ від 4500;
 $\frac{1}{10}$ від 70 000.

2. Накреслити відрізок завдовжки 9 см і помітити на ньому $\frac{1}{3}$ його довжини. Чому дорівнює $\frac{1}{3}$ цього відрізка?

Зразок: див. оригінал $6 : 2 = 3$ (см).

3. У магазині було 490 кг картоплі і 250 кг буряків. Продали $\frac{1}{7}$ частину картоплі і $\frac{1}{5}$ частину буряків. Скільки всього овочів продали?

План розв'язання.

1) Скільки кілограмів картоплі продали? $\frac{1}{7}$ частина від 490 кг.

2) Скільки кілограмів буряків продали? $\frac{1}{5}$ частину від 250 кг.

3) Скільки всього овочів продали?

4.* Знайти $\frac{1}{2}$ від 1 м; $\frac{1}{3}$ від 1 т 500 кг.

II варіант

1. Знайти $\frac{1}{4}$ від 160; $\frac{1}{8}$ від 80000; $\frac{1}{3}$ від 3300; $\frac{1}{5}$ від 900.

2. Накреслити відрізок завдовжки 10 см і позначити на ньому $\frac{1}{2}$ його довжини. Чому дорівнює $\frac{1}{2}$ цього відрізка?

3. На базі було 1200 пар жіночого взуття, а чоловічого — 900. До магазинів відправили $\frac{1}{4}$ жіночого і $\frac{1}{3}$ чоловічого взуття. Скільки пар взуття відправили до магазинів?

4.* У перший день машина проїхала 270 км, що становило $\frac{1}{3}$ всього шляху. Яку довжину має весь шлях?

III варіант

1. Знайти $\frac{1}{8}$ від 400; $\frac{1}{4}$ від 640; $\frac{1}{7}$ від 5100; $\frac{1}{10}$ від 10 000.

2. Накреслити прямокутник, довжина якого становить 6 см, а ширина — $\frac{1}{3}$ довжини. Чому дорівнює ширина прямокутника?

3. У перших класах навчається 120 учнів, а в других — 180. На гуртки ходить $\frac{1}{3}$ частина учнів перших класів і $\frac{1}{2}$ частина учнів других класів. Учні яких класів відвідують гуртки більше і на скільки більше?

4. Обчислити значення виразів, якщо $a = 3$.

$$468 : a - 29$$

$$1000 - 618 : a.$$

5.* Коли Михайло пройшов 6 км — половину всього шляху, то вийшло, що до місця призначення треба йти ще 4 км. Яка довжина всього шляху?

IV варіант

1. Знайти $\frac{1}{8}$ від 18576; $\frac{1}{2}$ від 3138; $\frac{1}{9}$ від 22473;
 $\frac{1}{1000}$ від 1 000 000.

2. Накреслити прямокутник, ширина якого дорівнює 4 см, що становить $\frac{1}{3}$ від його довжини. Знайти довжину прямокутників і його площу.

3. Город прямокутної форми має довжину 40 м і ширину 10 м. $\frac{1}{2}$ площі городу займає картопля, а $\frac{1}{8}$ площі — капуста. Яку площу займають картопля і капуста разом?

4. Обчислити значення виразів, якщо $b = 9$.

$$324 : b + 27$$

$$10000 - 3705 \times b$$

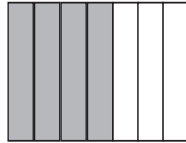
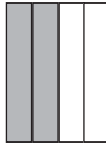
5.* Після того, як велосипедист проїхав половину шляху і ще 8 км, йому залишилося пройти ще четверту частину всього шляху. Чому дорівнює весь шлях?

Самостійна робота 19

Порівняння дробів. Знаходження числа за його дробом

I варіант

1. Записати дробом, яку частину фігур зафарбовано.

2. Знайти $\frac{2}{3}$ від 270; $\frac{5}{7}$ від 7000; $\frac{3}{4}$ від 812.
Зразок: $\frac{2}{7}$ від 140 = $140 : 7 \times 2 = 40$.

3. Записати дробі у порядку збільшення їх значення. $\frac{1}{2}$; $\frac{1}{9}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{10}$; $\frac{1}{3}$; $\frac{1}{12}$; $\frac{1}{5}$.

4. Маса поросяти становить 250 кг. $\frac{2}{5}$ частини його маси витратили на ковбаси, а $\frac{1}{10}$ — на котлети. Скільки кілограмів м'яса пішло на ковбаси і котлети?

План розв'язання.

1) Скільки кілограмів м'яса витратили на ковбаси? $\frac{2}{5}$ від 250 кг.

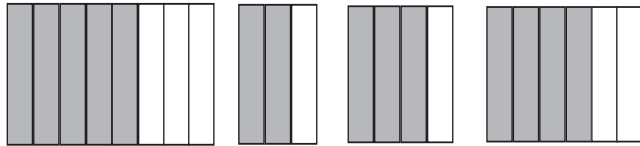
2) Скільки кілограмів м'яса витратили на котлети? $\frac{1}{10}$ від 250 кг.

3) Скільки кілограмів м'яса пішло на ковбаси і котлети?

5.* Накреслити відрізок завдовжки 12 см. Зафарбувати $\frac{3}{4}$ відрізка. Чому дорівнює ця частина?

II варіант

1. Записати дробом, яку частину фігур зафарбовано.

2. Знайти $\frac{2}{5}$ від 485; $\frac{3}{4}$ від 812; $\frac{2}{7}$ від 35490; $\frac{4}{100}$ від 6000.

3. Записати дроби у порядку збільшення їх значення. $\frac{1}{8}$; $\frac{1}{6}$; $\frac{1}{14}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{7}$; $\frac{1}{11}$.

4. На базі було 600 кг овочів. $\frac{3}{4}$ всіх овочів відвезли у школи, а $\frac{3}{10}$ остачі — у дитячий садок. Скільки кілограмів овочів відвезли у дитячий садок?

5.* Від числа 63560 відніми $\frac{3}{7}$ його частину.

III варіант

1. Розв'язати приклади.

$$380 \times 20$$

$$14\,900 \times 600$$

$$61\,400 \times 300$$

$$52\,700 \times 7000$$

2. Марійка купила 5 зошитів у клітинку і 4 зошити у лінію. За всі зошити вона заплатила 9 грн. Скільки коштують зошити у клітинку і зошити у лінію окремо, якщо їх ціна однакова?

3. Розв'язати рівняння.

$$x : 50 = 170 \quad x \times 30 = 300$$

4. Записати вирази та обчислити:

а) Від добутку чисел 250 і 30 відняти 5700.

б) До добутку чисел 340 і 500 додати їх суму.

5.* Обчислити зручним способом.

$$2 \times 240 \times 5$$

$$50 \times 327 \times 2$$

$$130 \times 4 \times 25$$

$$10 \times 380 \times 4$$

IV варіант

1. Розв'язати приклади.

$$2700 \times 40$$

$$2500 \times 200$$

$$22\,900 \times 700$$

$$17\,700 \times 7000$$

2. У двох магазинах було 6 ящиків яблук. У першому магазині було 60 кг яблук, а в другому 30 кг. Скільки ящиків яблук було в першому магазині і скільки в другому, якщо їх маса однакова?

3. Розв'язати рівняння.

$$x : 60 = 2400 : 10$$

$$x \times 60 = 60\,000 : 100$$

4. Записати вирази та обчислити.

а) Від добутку чисел 175200 і 60 відняти їх різницю.

б) До добутку чисел 49 00 і 700 додати їх суму.

5.* Мама купила s вітальних листівок, а тато — v вітальних листівок. Всього вони заплатили k гривень. Скільки коштує одна вітальна листівка?

Самостійна робота 20

Множення чисел, що закінчуються на нуль

I варіант

1. Розв'язати приклади.

$$\begin{array}{r} 89 \\ \times 300 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 295 \\ \times 700 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 13200 \\ \times 50 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 17600 \\ \times 200 \\ \hline \end{array}$$

(Підказка: Звертай увагу на кількість нулів)

2. У першому підвалі було 3 мішки буряків, а в другому 5 мішків картоплі, в кожному мішку порівну. Усього овочів 400 кг. Скільки кілограмів буряків було у першому підвалі?

План розв'язання.

1) Скільки всього мішків з овочами було?

2) Скільки кілограмів овочів в одному мішку?

3) Скільки кілограмів буряків було у першому підвалі?

3. Розв'язати рівняння.

$$x : 30 = 270$$

$$x \times 40 = 400$$

4.* Знайти частку і остачу.

$$87 : 21$$

$$60 : 26$$

II варіант

1. Розв'язати приклади.

$$\begin{array}{r} 390 \\ \times 40 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 12700 \\ \times 90 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 19500 \\ \times 400 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 3750 \\ \times 3000 \\ \hline \end{array}$$

2. На складі було 4 ящики слив і 3 ящики персиків, в кожному ящику порівну. Всього 280 кг фруктів. Скільки кілограмів слив і персиків окремо було на складі?

3. Розв'язати рівняння.

$$x : 40 = 250$$

$$x \times 70 = 700$$

4.* Знайти частку й остачу.

$$95 : 31$$

$$70 : 22$$

III варіант

1. Розв'язати приклади.

$$3\ 800 \times 20$$

$$61\ 400 \times 300$$

$$14\ 900 \times 600$$

$$52\ 700 \times 7000$$

2. Марійка купила 5 зошитів у клітинку і 4 зошити у лінійку. За всі зошити вона заплатила 9 грн. Скільки коштують зошити у клітинку і зошити у лінійку окремо, якщо їх ціна однакова?

3. Розв'язати рівняння.

$$x : 50 = 170$$

$$x \times 30 = 300$$

4. Записати вирази та обчислити їх.

а) Від добутку чисел 250 і 30 відняти 5700.

б) До добутку чисел 340 і 500 додати їх суму.

5.* Обчислити зручним способом.

$$2 \times 240 \times 5$$

$$130 \times 4 \times 25$$

$$50 \times 327 \times 2$$

$$10 \times 370 \times 4$$

IV варіант

1. Розв'язати приклади.

$$2700 \times 40$$

$$22\ 900 \times 700$$

$$42\ 500 \times 200$$

$$17\ 700 \times 7000$$

2. У двох магазинах було 6 ящиків яблук. У першому магазині було 60 кг яблук, а в другому 30 кг. Скільки ящиків яблук було у першому магазині і скільки в другому, якщо їх маса однакова?

3. Розв'язати рівняння.

$$x : 60 = 2400 : 10$$

$$x \times 60 = 60\ 000 : 100$$

4. Записати вирази та обчислити їх.

а) Від добутку чисел 175200 і 60 відняти їх різницю.

б) До добутку чисел 4900 і 700 додати їх суму.

5.* Мама купила s вітальних листівок, а тато — v вітальних листівок. Всього вони заплатили k гривень. Скільки коштує одна вітальна листівка?

Самостійна робота 21

Ділення чисел, що закінчуються на нуль

I варіант

1. Розв'язати приклади і зробити їх перевірку множенням.

$$\begin{array}{r|l} 858 & 50 \\ \hline & ** \end{array} \quad \begin{array}{r|l} 24780 & 30 \\ \hline & *** \end{array} \quad \begin{array}{r|l} 728100 & 900 \\ \hline & *** \end{array} \quad \begin{array}{r|l} 307200 & 800 \\ \hline & *** \end{array}$$

2. У господарстві зібрали 5200 кг капусти. Частину цієї капусти розклали у 80 ящиків. Після цього залишилося ще 2600 кг капусти. Скільки капусти поклали в кожний ящик?

План розв'язання.

1) Скільки кілограмів капусти розклали в ящики?

2) Скільки кілограмів капусти в одному ящику?

3. Розв'язати рівняння.

$$x \times 200 = 18\,000$$

$$3600 : x = 500$$

$$4.* \quad 14 \text{ грн. } 80 \text{ коп.} : 40$$

$$12 \text{ т } 720 \text{ кг} : 80$$

II варіант

1. Виконати ділення і перевірити його множенням.

$$25\,200 : 70$$

$$826\,800 : 40$$

$$18\,600 : 300$$

$$192\,400 : 400$$

2. За перший рік було збудовано 3 однакових будинки, а за другий — 5 таких самих будинків. Усього у цих будинках 1120 квартир. Скільки квартир було побудовано за перший рік і скільки — за другим рік?

3. Розв'язати рівняння.

$$x \times 900 = 810\,000$$

$$768\,000 : x = 300$$

4.*

$$360 \text{ дм} : 20 \text{ см}$$

$$320 \text{ т} : 80 \text{ кг}$$

III варіант

1. Виконати ділення і перевірити його множенням.

$$37\ 500 : 50$$

$$61\ 200 : 30$$

$$37\ 500 : 50$$

$$284\ 900 : 70$$

2. Пасажирський літак за 2 дні пролетів 3360 км. У перший день він летів 3 години, а в другий — 4 години. Скільки кілометрів пролітав літак кожного дня, якщо він увесь час летів з однаковою швидкістю?

3. Розв'язати рівняння.

$$x \times 70 = 63\ 000$$

$$523\ 000 : x = 200$$

4.*

$$(7024 - 136 \times 8) : 4$$

$$2400 - 600 : 2 - 900$$

5.* Побудувати прямокутник, площа якого становить 20 см^2 , а довжина однієї із сторін дорівнює 5 см.

IV варіант

1. Виконати ділення і перевірити його множенням.

$$277\ 200 : 90$$

$$2460 : 80$$

$$64\ 800 : 400$$

$$37\ 500 : 30$$

2. Два цехи витратили 83 м тканини. Перший цех працював 2 дні, витрачаючи кожного дня по 17 м тканини. Решту витратив другий цех за 3 дні. Скільки тканини витратив другий цех за один день?

3. Розв'язати рівняння.

$$x \times 50 = 30750$$

$$369\ 000 : x = 300$$

4.*

$$(49\ 014 - 287 \times 3) : 7$$

$$1500 - 600 : 3 + 200$$

5.* Маса $\frac{1}{2}$ торта становить 1 кг 200 г. Якою буде маса $\frac{3}{8}$ торта?

3.*

$$4 \text{ кг } 320 \text{ г} \times 29$$

$$180 \text{ т} : 30 \text{ кг}$$

$$29 \text{ грн. } 36 \text{ коп.} \times 54$$

4.* Маса $\frac{1}{4}$ гарбуза становить 2 кг 500 г. Яка маса всього гарбуза?

II варіант

1. Розв'язати приклади.

$$467 \times 53$$

$$2048 \times 42$$

$$6240 \times 28$$

$$14205 \times 39$$

$$1074 \times 502$$

$$385 \times 601$$

2. Один велосипедист був у дорозі 3 години, а другий — 5 годин. Другий велосипедист проїхав на 40 км більше, ніж перший. Скільки кілометрів проїхав перший велосипедист, а скільки другий окремо, якщо вони рухались з однаковою швидкістю?

3.*

$$6 \text{ кг } 280 \text{ г} \times 43$$

$$120 \text{ т} : 30 \text{ кг}$$

$$4 \text{ м } 96 \text{ см} \times 35$$

4.* Маса $\frac{1}{3}$ торта становить 140 г. Яка маса 22 таких тортів?

III варіант

$$1. 628 \times 24$$

$$3027 \times 47$$

$$5360 \times 32$$

$$11407 \times 56$$

$$2635 \times 302$$

$$4205 \times 238$$

2. Два таксі були в дорозі 2 години і 6 годин відповідно. Друге таксі проїхало на 320 км більше, ніж перше. Скільки кілометрів проїхало перше таксі і

друге такі окремо, якщо вони рухалися з однаковою швидкістю?

3.*

$$7 \text{ м } 95 \text{ см} \times 74$$

$$3 \text{ ц } 76 \text{ кг} \times 46$$

$$8 \text{ кг } 360 \text{ г} \times 63$$

$$3 \text{ грн. } 25 \text{ коп.} \times 25$$

4. Записати вирази і обчислити їх.

а) Добуток чисел 2128 і 475 збільшити на 14850.

б) Добуток чисел 375 і 104 зменшити на їх різницю.

5.* Скласти обернену задачу до тієї, що розв'язали, та стисло записати коротку умову.

IV варіант

1. Розв'язати приклади.

$$365 \times 27$$

$$2018 \times 54$$

$$6240 \times 35$$

$$12 \ 503 \times 39$$

$$3417 \times 405$$

$$7308 \times 135$$

2. Один мотоцикліст був у дорозі 5 годин, а другий — 3 години. Перший мотоцикліст проїхав на 120 км більше, ніж другий. Скільки кілометрів проїхав кожен мотоцикліст окремо, якщо рухались вони з однаковою швидкістю?

3.*

$$4 \text{ м } 53 \text{ см} \times 49$$

$$3 \text{ кг } 520 \text{ г} \times 84$$

$$9 \text{ грн. } 15 \text{ коп.} \times 128$$

$$5 \text{ ц } 12 \text{ кг} \times 302$$

4. Записати вираз і обчислити його, якщо

$$k = 994.$$

$$(k + k : 14) \times 203$$

5. Сергій запитав дідуса: «Скільки вам років?» Той відповів: «Якщо я проживу ще третину того, що прожив, і ще 4 роки, то буде 100». Скільки років дідусеві?

Самостійна робота 23

Ділення на двоцифрове число

I варіант

1. Змішали 2 л грушевого соку і 3 л персикового. 1 л грушевого соку коштує 1 грн. 80 коп., а 1 л персикового — 2 грн 60 коп. Знайти ціну 1 л суміші.

План розв'язання.

1) Скільки заплатили за грушевий сік? (2 л)

$$180 \times \square = \square \text{ (коп.)}$$

2) Скільки заплатили за персиковий сік? (3 л)

$$260 \times \square = \square \text{ (коп.)}$$

3) Скільки літрів соку купили?

$$\square + \square = \square \text{ (коп.)}$$

4) Скільки заплатили за весь сік?

$$180 + 260 = \square \text{ (коп.)}$$

5) Яка ціна 1 л суміші?

$$1140 : \square$$

3.*

$$136 \text{ кг} : 32$$

$$210 \text{ т} : 70 \text{ ц}$$

(Підказка: спочатку переведи кілограми і тонни у менші одиниці виміру).

4.* Перше число s , друге у 17 разів менше. Склади вираз на знаходження суми цих чисел.

II варіант

1. Виконати ділення і перевірити його множенням.

$$7081 : 73$$

$$11\,594 : 34$$

$$5565 : 14$$

$$214\,011 : 79$$

2. У першому господарстві зібрали 27 ц 50 кг кукурудзи, а у другому — 55 ц 50 кг. Площа поля у першому господарстві становить 7 га, а в другому — 3 га. Яка середня урожайність кукурудзи з цих полів?

(Підказка: задача на 5 дій. Послідовно читай і розв'язуй задачу).

3.*

$$801 \text{ м } 50 \text{ см} : 25$$

$$6 \text{ кг} : 400 \text{ г}$$

4.*

$$34\ 020 : 3 - (2771 + 980)$$

$$360 \times 800 \times 5$$

III варіант

1. Виконати ділення і перевірити його множенням.

$$2520 : 35$$

$$20\ 944 : 56$$

$$3212 : 44$$

$$9870 : 35$$

2. Автомобіль «Таврія» їхав 5 годин зі швидкістю 63 км/год, а 2 години — із швидкістю 56 км/год. Яка середня швидкість руху автомобіля «Таврія»?

3.*

$$5 \text{ т } 576 \text{ кг} : 68$$

$$9 \text{ кг } 500 \text{ г} : 76$$

4.*

$$954 \times 11 - 954$$

$$79\ 050\ 9000 : 30 + 4090$$

5.* Скласти рівняння і розв'язати його.

Невідоме число зменшили на частку чисел 17 344 та 64 і дістали 835. Знайти невідоме число.

IV варіант

1. Виконати ділення і перевірити його множенням.

$$2904 : 44$$

$$32\ 760 : 63$$

$$2772 : 21$$

$$22\ 320 : 36$$

2. Змішали 4 кг апельсинів і 2 кг лимонів. Ціна 1 кг апельсинів становить 4 грн. 20 коп., а 1 кг лимонів — 3 грн. 60 коп. Яка ціна 1 кг суміші?

3.*

$$4 \text{ км } 662 \text{ м} : 74$$

$$9 \text{ грн. } 18 \text{ коп.} : 34$$

$$70 \text{ м } 20 \text{ см} : 6$$

4.*

$$280 \ 240 : 4 - (4750 - 949)$$

$$240 \times 700 : 6$$

5.* Розв'язати рівняння.

$$432 \ 096 : (x - 409) = 96$$

Самостійна робота 24

Знаходження значень виразів. Ділення на трицифрове число

I варіант

1. Обчислити вирази.

$$323 \ 640 : 62 + 323 \ 640$$

$$20 \ 349 : 323 + 20 \ 349$$

2. Урок триває $\frac{3}{4}$ години, перерва $\frac{1}{6}$ години.

Скільки хвилин тривають разом два уроки і дві перерви?

План розв'язання.

1) Скільки хвилин триває урок? ($\frac{3}{4}$ год)

$$60 : \square \times \square = \underline{\hspace{1cm}} \text{ (хв)}$$

2) Скільки хвилин триває перерва? ($\frac{1}{6}$ год)

$$60 : \square = \square \text{ (хв)}$$

3) Скільки хвилин триває один урок і одна перерва?

$$\square + \square = \square \text{ (хв)}$$

4) Скільки хвилин тривають два уроки і дві перерви?

$$\square \times 2 = \square \text{ (хв)}$$

3. Розв'язати рівняння.

$$x : 6 = 366$$

4.*

$$30 \ 000 - 37 \ 800 : 84 + 589$$

II варіант

1. Обчислити вирази.

$$30 \ 600 : 51 + 30 \ 600$$

$$2268 : 324 + 2268$$

2. З пункту *A* у пункти *B* і *C* одночасно виїхали два автомобілі в протилежних напрямках. Швидкість першого автомобіля становить 52 км/год, а швидкість другого — 48 км/год. Через скільки годин автомобілі перебуватимуть один від одного на відстані 500 км?

3. Розв'язати рівняння.

$$x : 6 = 366$$

4.*

$$(31\ 850 - 50 \times 365) : 32 - 365$$

III варіант

1. Обчислити вирази.

$$105\ 754 : 253 \times 26 - 5017$$

$$20\ 000 - 5436 : 453 \times 128$$

2. Для годівлі корів у господарстві заготовили на зиму 307 т 500 кг буряків. $\frac{5}{6}$ всіх буряків витратили за 125 днів, порівну кожного дня. Скільки буряків згодували коровам кожного дня?

3. Розв'язати рівняння.

$$x \times 248 = 53\ 320$$

4. Порівняти вирази.

$$380 : (19 \times 2) \text{ і } 380 : 2 : 19$$

$$15 \times (4 \times 10) \text{ і } 15 \times 4 : 10$$

5.*

$$1\ 000\ 000 - 552\ 380 : 142 \times 370 - 396\ 620$$

IV варіант

1. Обчислити вирази.

$$149 : 490 \times 28 - 2970$$

$$40\ 000 - 299\ 700 : 370 \times 26$$

2. Відстань між двома містами становить 3780 км. $\frac{2}{3}$ цієї відстані літак пролетів зі швидкістю 840 км/год. За скільки годин пролетів цю частину відстані літак?

3. Розв'язати рівняння.

$$73 \times (x - 148) = 65\ 773$$

4. Порівняти вирази.

$$450 : (15 \times 3) \text{ і } 450 : 15 \times 3$$

$$12 \times (14 \times 5) \text{ і } 12 \times 14 \times 5$$

5.* Маса 6 корів і 15 бегемотів становить 66 т, а маса 4 корів і 3 бегемотів — 16 т. Якою є маса однієї корови? Одного бегемота?

Самостійна робота 25

Міри часу

I варіант

1. Заповнити пропуски.

$$6 \text{ років} = \square \text{ міс.}$$

$$5 \text{ діб} = \square \text{ год}$$

$$7 \text{ год} = \square \text{ хв}$$

$$8 \text{ хв} = \square \text{ с}$$

$$\text{Зразок: } 3 \text{ хв} = 180 \text{ с } (60 \times 3 = 180).$$

2. Порівняти числа, поставити замість зірочки знаки $>$, $<$ або $=$

$$\frac{3}{4} \text{ год} * 30 \text{ хв} \quad \frac{2}{3} \text{ хв} * 40 \text{ с}$$

$$\frac{5}{6} \text{ хв} * 40 \text{ с} \quad \frac{5}{6} \text{ доб} * 72 \text{ год}$$

$$\text{Зразок: } \frac{2}{3} \text{ год} < 45 \text{ хв}$$

$$60 : 3 \square 2 = 40 \text{ хв}$$

$$40 \text{ хв} < 45 \text{ хв.}$$

3. Записати назви зимових місяців. Скільки днів у травні, у вересні?

4. Футбольний матч тривав 1 годину 30 хвилин і закінчився о 20 год 10 хв. О котрій годині розпочався матч?

$$\text{Зразок: } 10 \text{ год } 15 \text{ хв} - 4 \text{ год } 40 \text{ хв} = 5 \text{ год } 35 \text{ хв.}$$

$$\begin{array}{r} 9 \text{ год } 75 \text{ хв} \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \text{ год } 40 \text{ хв} \\ \hline \end{array}$$

$$5 \text{ год } 35 \text{ хв}$$

II варіант

1. Заповнити пропуски

$$5 \text{ років} = \square \text{ міс.}$$

$$7 \text{ діб} = \square \text{ год}$$

$$400 \text{ с} = \square \text{ хв}$$

$$3 \text{ год} = \square \text{ хв}$$

$$5 \text{ хв} = \square \text{ с}$$

$$180 \text{ хв} = \square \text{ год}$$

2. Порівняти числа, поставити замість зірочки знаки $>$, $<$ або $=$

$$\frac{3}{4} \text{ діб} * 15 \text{ год} \quad \frac{4}{5} \text{ год} * 50 \text{ хв}$$

$$\frac{3}{10} \text{ хв} * 30 \text{ с} \quad \frac{3}{4} \text{ хв} * 40 \text{ с}$$

3. Записати назви літніх місяців. Скільки днів у березні, у жовтні?

4. Доярка розпочала роботу о 7 год 10 хв і працювала 8 годин 45 хвилин. О котрій годині доярка закінчила роботу?

5.* Знайти значення виразу $a \times b + a \times c$, якщо $a = 407$, $b = 416$, $c = 213$.

III варіант

1. Замінити меншими мірами.

9 років, 5 діб, 7 год, 9 хв.

Замінити більшими мірами.

23 міс., 77 год, 180 хв, 400 с.

2. Порівняти числа.

$$\frac{4}{5} \text{ год} * 40 \text{ хв} \quad \frac{3}{8} \text{ доби} * 15 \text{ год}$$

$$\frac{3}{5} \text{ хв} * 16 \text{ с} \quad \frac{2}{4} \text{ ст.} * 50 \text{ років}$$

3. Записати назви весняних місяців. Скільки днів у червні, січні?

4. Сонце зійшло о 5 год 53 хв, а зайшло о 20 год 05 хв. Яка тривалість дня?

5.* Обчислити значення виразу $d : 655 + c$, якщо $d = 40610$, $c = 145$.

IV варіант

1. а) Замінити меншими мірами.

8 років, 6 діб, 9 год, 4 хв, 4 год.

б) Замінити більшими мірами.

48 міс, 96 год, 240 хв, 300 с.

2. Порівняти числа.

$\frac{2}{10}$ год * 13 хв $\frac{3}{4}$ доби * 10 год

3600 с * 10 год

75 років * $\frac{7}{10}$ ст.

3. Записати назви осінніх місяців. Скільки днів у лютому, у липні?

4. Сонце зійшло о 5 год 47 хв. День тривав 14 годин 13 хвилин. О котрій годині зайшло сонце?

5.* Маса 3 персиків і 1 груші така ж, як і 10 яблук, а 4 яблука і 2 персики важать стільки, скільки 2 груші. Скільки потрібно яблук, щоб вони важили так само, як одна груша?

Самостійна робота 26

Додавання і віднімання іменованих чисел, виражених в одиницях часу

I варіант

1. Обчислити.

3 год – 30 хв

9 років – 9 міс.

2 доби – 15 год

7 год – 1 год 15 хв

3 хв – 3 с

7 хв – 10

Зразок: 2 хв – 9 с = 120 с – 9 с = 111 с = 1 хв 51 с.

2. Обчислити письмово.

12 год 42 хв + 9 год 29 хв

12 років 7 міс – 9 років 5 міс.

7 хв 45 с – 4 хв 29 с

Зразок: 5 хв 13 с – 2 хв 30 с = 2 хв 43 с.

4 хв 73 с

–
2 хв 30 с

—————
2 хв 43 с

3. Перший російський підручник з математики вийшов у 1703 році. В якому столітті це було?

4.* Вставити пропущені числа.

$$\frac{1}{3} \text{ доби} = \square \text{ год} \quad \frac{1}{4} \text{ год} = \square \text{ хв}$$

$$2 \text{ хв } 45 \text{ с} = \square \text{ с.}$$

II варіант

1. Обчислити.

$$4 \text{ год} - 40 \text{ хв}$$

$$3 \text{ доби} - 25 \text{ год}$$

$$7 \text{ хв} - 7 \text{ с}$$

$$5 \text{ років} - 5 \text{ с}$$

$$7 \text{ год} - 2 \text{ год } 15 \text{ хв}$$

$$8 \text{ хв} - 2 \text{ хв } 15 \text{ с}$$

2. Обчислити письмово.

$$24 \text{ хв } 23 \text{ с} + 31 \text{ хв } 19 \text{ сек}$$

$$22 \text{ міс} - 1 \text{ рік } 10 \text{ міс.}$$

$$24 \text{ роки } 2 \text{ міс.} - 12 \text{ років } 9 \text{ міс.}$$

3. Оленці 9 років і 2 місяці. Скільки це днів?

(Підказка: візьми 6 років по 365 днів і 3 роки по 366 днів).

4.* Вставити пропущені числа.

$$\frac{2}{3} \text{ хв} = \square \text{ с}; 8 \text{ год } 20 \text{ хв} = \square \text{ хв},$$

$$5 \text{ років } 2 \text{ міс.} = \square \text{ міс.}$$

III варіант

1. Обчислити.

$$5 \text{ год} - 50 \text{ хв}$$

$$7 \text{ діб} - 50 \text{ год}$$

$$9 \text{ хв} - 9 \text{ с}$$

$$6 \text{ років} - 6 \text{ міс.}$$

$$6 \text{ хв} - 3 \text{ хв } 15 \text{ с}$$

$$5 \text{ год} - 3 \text{ год } 40 \text{ хв.}$$

2. Обчислити письмово і зробити перевірку.

$$17 \text{ хв } 13 \text{ с} + 25 \text{ хв } 17 \text{ с}$$

$$31 \text{ міс.} - 2 \text{ роки } 2 \text{ міс.}$$

$$13 \text{ год } 31 \text{ хв} - 9 \text{ год } 45 \text{ хв.}$$

3. Сергійкові минуло 8 років. Скільки днів він прожив за ці роки?

(Підказка: візьми 6 років по 365 днів, а 2 роки — по 366 днів).

4.*

$$300\ 000 - 125 \times 32 - 11\ 352 : 43$$

$$162\ 520 : 54 \times 325$$

5.* Записати число 20 за допомогою двійок і знаків дій.

IV варіант

1. Обчислити.

8 год – 40 хв

5 діб – 72 год

4 хв – 4 с

8 років – 8 міс.

8 хв – 5 хв 27 с

9 год – 5 год 34 с.

2. Обчислити письмово і зробити перевірку.

23 хв 17 с + 39 хв 25 с

27 міс. – 1 рік 11 міс.

12 год 18 хв – 6 год 34 хв.

3. Микиті минуло 7 років. Скільки це днів?

(Підказка: візьми 6 років по 365 днів, а 1 рік — 366 днів).

4.*

$$600\ 000 - 213 \times 27 - 309\ 540 : 402$$

$$23\ 161 : 53 \times 235 - 12\ 003$$

5.* Записати число 12:

а) трійками і знаками дій;

б) двійками і знаками дій;

в) п'ятьма п'ятірками і знаками дій.

ТЕМА ІХ. ДІЇ З БАГАТОЦИФРОВИМИ ЧИСЛАМИ.

Мета: удосконалити навички виконання сумісних арифметичних дій з багатоцифровими числами, систематизувати вміння розв'язувати складені задачі на знаходження площі, повторити дії з іменованими числами, розв'язування рівнянь.

Самостійна робота 27

Повторення. Дії з багатоцифровими числами

I варіант

1. Розв'язати приклади.

$$90468 \times 7$$

$$67242 : 4$$

$$7308 \times 29$$

$$15906 : 66$$

2. Для радіофікації приміщення придбали 1200 м дроту в мотках. 12 мотків дроту, по 60 м у кожному, витратили на внутрішню проводку, $\frac{3}{5}$ решти дроту пішло на зовнішню проводку. Скільки дроту пішло на зовнішню проводку?

План розв'язання.

1) Скільки метрів дроту пішло на внутрішню проводку?

$$60 \times \square = \square \text{ (м)}$$

2) Скільки метрів дроту залишилось?

$$1200 - \square = \square \text{ (м)}$$

3) Скільки метрів дроту витратили на зовнішню проводку?

$$\square : 5 \times 3 = \square \text{ (м)}$$

3. Обчислити значення виразів.

$$127845^2 - 93465^1 : 3$$

$$20000^2 - 42000^1 : 6$$

(Підказка: виконати розв'язок по діях).

4.* Порівняти вирази.

$$300 \times 13 \text{ і } 600 \times 13$$

$$400 \times 17 \text{ і } 200 \times 17$$

II варіант

1. Розв'язати приклади.

$$57 \ 306 \times 9$$

$$815 \ 720 : 5$$

$$7047 \times 36$$

$$24 \ 200 : 55$$

2. Площа дослідного поля становить 86 000 м².

Частину цього поля у вигляді прямокутної ділянки зі сторонами 320 м і 120 м засіяли гречкою, $\frac{3}{4}$ решти поля засіяли просом. Яку площу засіяно просом?

3. Обчислити значення виразів.

$$71 \ 408 - 1084 : 4$$

$$70 \ 000 - 35 \ 000 : 70$$

4.* Порівняти вирази.

$$320 : 2 : 4 \text{ і } 320 : 2 \times 4$$

$$368 \ 172 - 100172 \text{ і } 36 \ 8172 - 2 \ 000 \ 172$$

III варіант

1. Розв'язати приклади.

$$28 \ 048 \times 7$$

$$873-6 : 6$$

$$7049 \times 87$$

$$12 \ 558 : 46$$

2. Присадибна ділянка бабусі має форму прямокутника. Довжина садиби становить 70 м, ширина на 28 м менша. $\frac{2}{7}$ площі садиби займають будинок, двір і сарай, а решту площі — город. Яку площу займає город?

3.*

$$89 \ 407 - (27 \ 500 + 8742)$$

$$6400 : 80 + 300 \times 90$$

$$10 \ 000 - 303 \times 172 : 606$$

4. Розв'язати рівняння.

$$360 : (x - 50) = 4$$

5.* Порівняти вирази.

$$9 \text{ т} - 4 \text{ т } 016 \text{ кг і } 8 \text{ т} - 7 \text{ т } 096 \text{ кг}$$

$$16 \text{ грн} \times 4 \text{ і } 16 \text{ грн} \times 4 \times 2$$

IV варіант

1. Розв'язати приклади.

$$19 \ 203 \times 5$$

$$25 \ 256 : 8$$

$$4085 \times 57$$

$$12 \ 312 : 36$$

2. Ширина поля для гольфу, яке має прямокутну форму, дорівнює 95 м, а довжина — на 30 м більша. $\frac{3}{5}$ поля засіяно травою, а решта — майданчик для відпочинку. Яку площу займає майданчик для відпочинку?

3.*

$$90 \ 605 - (32 \ 661 - 8705)$$

$$130 \ 620 - 36 \ 000 : 60$$

$$1 \ 000 \ 000 - 552 \ 380 : 142 \times 370$$

4. Розв'язати рівняння.

$$2400 : (x - 12) = 80.$$

5.* Порівняти вирази.

$$86 \text{ км} : 4 \text{ і } 86 : (4 \times 2)$$

$$(11 \text{ ц} + 3 \text{ ц}) \times 14 \text{ і } 11 \text{ ц} \times 14 + 3 \text{ ц} \times 14$$

$$14 \text{ т} - 6 \text{ т } 015 \text{ кг і } 14 \text{ т} - 8 \text{ т } 105 \text{ кг}$$

Завдання для додаткових занять

Геометричний матеріал

1. Є 4 квадрати зі стороною 4 см. З цих квадратів склеїли прямокутник. Ширина смужки склеювання дорівнює 1 см. Яка довжина прямокутника?

2. З дроту зробили два рівносторонні трикутники і квадрат. На всі фігури витратили 160 см дроту. Знайти периметр трикутника, якщо сторони фігур рівні.

3. Скільки може існувати різних квадратів з периметром 24 см?

4. Скільки різних прямокутників можна побудувати з периметром 16 см, якщо їх сторони виражаються в сантиметрах?

5. Побудуй прямокутник із периметром 22 см, у якого довжина була б більша від ширини на 5 см.

6. З дроту зробили рівносторонній трикутник і шестикутник. На ці фігури витратили 63 см дроту. Знайти периметр кожної фігури, якщо їх сторони рівні.

7. Накресли коло радіусом 2 см 8 мм. Проведи в ньому чотири радіуси.

8. Накресли три відрізки: перший завдовжки 27 мм, другий — на 13 мм довший від першого, а третій — у 2 рази довший від першого.

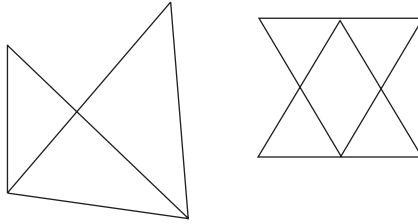
9. Прямокутний аркуш паперу має розміри 6 см і 14 см. Скільки кругів радіусом 2 см можна вирізати з цього аркуша?

10. Накресли п'ятикутник. Проведи в ньому відрізок так, щоб він поділив п'ятикутник на трикутник і чотирикутник.

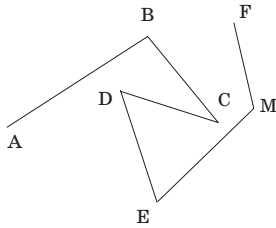
11. Накресли п'ятикутник. Проведи в ньому відрізок так, щоб він поділив його на два чотирикутники.

12. Накресли п'ятикутник. Проведи в ньому відрізок так, щоб він поділив його на трикутник і п'ятикутник.

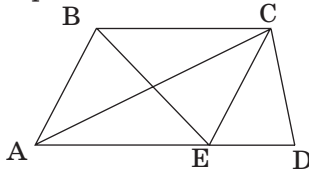
13. Скільки трикутників на рисунку?

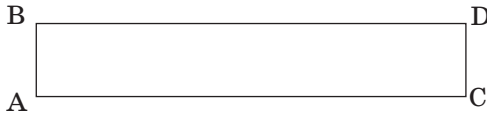
14. Знайти довжину ламаної.

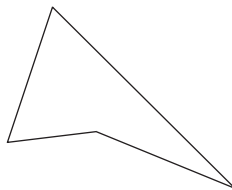
15. Випиши багатокутники, в яких відрізок AC є стороною.

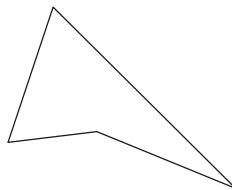
16. Побудувати інший прямокутник з такою ж самою площею.

17. Доповни чотирикутник:
до трикутника

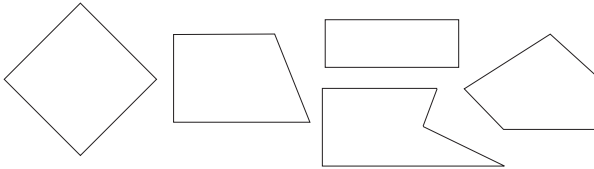
до прямокутника

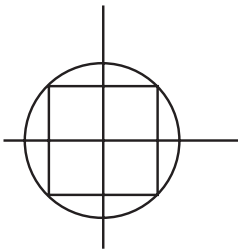
18. Побудуй коло радіусом 1 см так, щоб воно перетинало відрізок у двох точках.

19. Зафарбуй прямокутники.

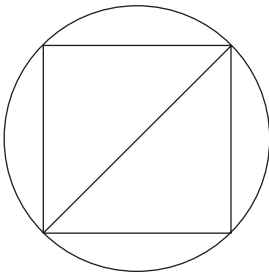

20. Накресли такий квадрат, як на рисунку. Накресли або побудуй коло так, щоб воно проходило через усі вершини квадрата.

21. На скільки збільшиться периметр квадрата, якщо кожну його сторону збільшити на 6 см?

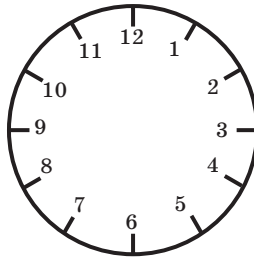
22. Не відриваючи олівця від паперу, накресли таку фігуру, як на чертежі. Починати креслити слід з діагоналі квадрата.

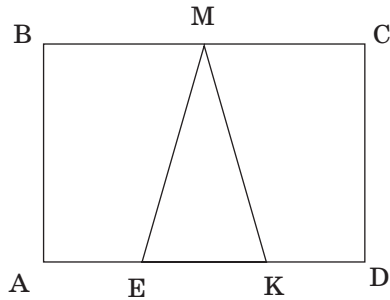
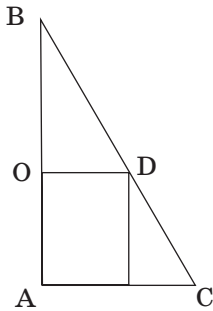
23. Поділи чотирикутник на 2, 3, 4 трикутники.

24. Поділити макет циферблата годинника на три частини так, щоб сума чисел у кожній частині була однакою — 26.

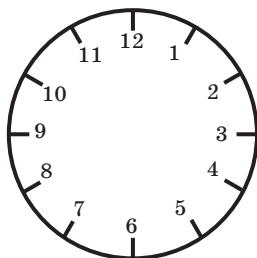

25. Запишіть, які фігури лежать всередині фігури.

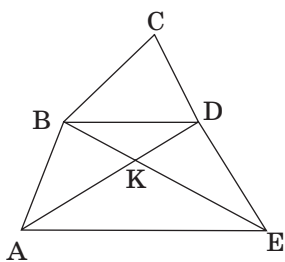

26. З 10 паличок збудуй 3 квадрати.

27. Поділи макет циферблату годинника на 6 частин так, щоб у всіх частинах сума чисел була однаковою.

28. Випиши всі трикутники і чотирикутники.

29. На скільки чотирикутників можна поділити квадрат трьома відрізками?

30. Накресли трикутник так, щоб його сторони, довжини яких дорівнюють 3 см і 4 см, утворювали прямий кут. Знайти його периметр.

Логічні задачі

1. Заміни зірочки цифрами.

$$**** - 1 = ***$$

2. 60 аркушів книги мають товщину 1 см. Яка товщина всіх аркушів книги, якщо в ній 240 сторінок?

3. З Чайковського до Пермі літак летить 1 годину 20 хвилин, а повертається через 80 хвилин. Чим можна пояснити таку різницю?

4. Є два пісочні годинники на 3 хвилини і на 7 хвилин. Потрібно зварити яйце рівно за 4 хвилини. Як це можна зробити за допомогою цих пісочних годинників?

5. На терезах, які знаходяться в рівновазі, на одній чаші лежить одна морква і дві однакові редиски. На другій — дві таких же моркви і одна така ж редиска. Що легше — морква чи редиска?

6. Мар'яна, Олена та Катерина бігали на 100 м. Мар'яна прибігла до фінішу на 2 с раніше Олени, а Олена — на 1 с пізніше Катерини. Хто прибіг раніше — Катерина чи Мар'яна, і на скільки секунд?

7. Кришка столу має чотири кути. Один з них відпиляли. Скільки кутів стало у кришки?

8. Лікар прописав Михайлику 3 пігулки, вказавши, що кожен пігулку слід приймати через 20 хвилин. На який час вистачить цих таблеток?

9. Чоловік розгублений ліг спати о 19.00 у квартирі на вулиці Басейній, завівши годинник на 8.00 для того, щоб прокинутися вранці. Скільки він годин проспав, поки його не розбудив годинник?

10. Пасажир таксі їхав у село. По дорозі він зустрів 5 грузовиків і 3 автомашини. Скільки всього машин їхало в село?

11. Вінні-Пуху подарували на день народження бочку з медом масою 7 кг. Коли Вінні-Пух з'їв половину меду, то бочка із медом, що залишився стала мати масу 4 кг. Скільки меду було в бочці спочатку?

12. Користуючись шість раз цифрою «2», знаками дій та дужками, Написати вираз, значення якого дорівнює 100.

13. Вік дідуся можна записати найменшим трицифровим числом, яке записується за допомогою різних цифр. Скільки років дідусю?

14. У селі Простоквашино на лавці перед будинками сидять дядя Федір, кіт Матроскін, пес Шарик та поштар Печкін. Якщо Шарик, який сидить останнім зліва, сяде між Матроскіним та Федором, то Федір буде останній зліва. Хто де сидить?

15. Як за допомогою п'ятилітрового бідона і трьохлітрової банки набрати на березі річки 4 л води?

16. Вчителька принесла в клас 111 зошитів та роздала їх дітям порівну. Дітей у класі більше ніж 20, але менше ніж 40. Скільки дітей у класі?

17. Кількість груш у кошику становить двоцифрове число. Груші можна розділити порівну між 2, 3 або 5 дітьми, але не можна поділити порівну між 4 дітьми. Скільки груш у кошику?

18. Мауглі попросив п'ятьох мавп принести йому горіхи. Мавпи набрали горіхів порівну та принесли Мауглі. По дорозі вони посварилися, і кожна мавпа кинула в кожному по горіху, тому вони принесли горіхів вдвічі менше, ніж зібрали. Скільки горіхів отримав Мауглі?

19. У Сергія та Данила разом 11 горіхів, у Сергія і Микити — 12 горіхів, у Данила і Микити — 13

горіхів. Скільки всього горіхів у Сергія, Данила і Микити разом?

20. Тортилла віддала золотий ключик Буратіно не зовсім просто. Вона винесла три коробочки — червону, синю і зелену. На червоній коробці було написано: «Тут лежить золотий ключик», на синій — «Зелена коробочка пуста», а на зеленій — «Тут сидить змія». Тортилла прочитала надписи і промовила: «Дійсно, в одній коробочці лежить золотий ключик, в другій — змія, а третя — пуста, але всі надписи невірні. Якщо відгадаєш, в якій коробочці лежить золотий ключик, він — твій». Де лежить золотий ключик?

22. Дві планки, кожна з яких дорівнює 65 см, поклали на метрову лінійку, одну — від початку відліку, а другу — від кінця. Яку довжину займає здвоєна частина планок?

23. Було чотири гілки. На них сіли птахи. Вільних гілок немає і на жодній з них не сидить більше, ніж два птаха. Скільки могло бути птахів?

24. У трьох сестер було 9 яблук. У молодшої було на одне яблуко менше, а у старшої — на одне більше, ніж у середньої. Скільки яблук було у кожної сестри?

25. Два батька й два сини поділили між собою три груші так, що кожний дістав по одній груші. Як це могло бути?

24. У Дмитра запитали, скільки йому років. Він відповів: «Відлічи підряд 9 парних чисел, починаючи з 3. Останнє число поділи на 3 і додай 2, то й дізнаєшся, скільки мені років». Скільки років Дмитрові?

27. Кожні 10 гудзиків робітниця пришивала до однієї картонної смужки. Кожні десять смужок вона зв'язувала в один пучок. У неї вийшло 7 пучків, 5

смужок і 8 окремих ґудзиків. Скільки всього було ґудзиків?

28. Три хлопці відповідали на питання, скільки їм років. Сашко сказав: «Нам разом 25 років». Олексій сказав: «Я старший від Сашка на 1 рік». Євген сказав: «Мені разом з Олексієм 17 років». Скільки років кожному хлопчику?

ЗМІСТ

Тема I. Повторення та узагальнення матеріалу за 3 клас	4
Самостійна робота 1	4
Самостійна робота 2	6
Самостійна робота 3	7
Самостійна робота 4	10
Тема II. Нумерація багатоцифрових чисел	13
Самостійна робота 5	13
Самостійна робота 6	15
Самостійна робота 7	17
Тема III. Одиниці виміру величин	20
Самостійна робота 8	20
Самостійна робота 9	23
Самостійна робота 10	25
Тема IV. Додавання і віднімання багатоцифрових чисел	27
Самостійна робота 11	27
Самостійна робота 12	29
Самостійна робота 13	31
Тема V. Множення і ділення багатоцифрових чисел на одноцифрове число	34
Самостійна робота 14	34
Самостійна робота 15	36
Самостійна робота 16	38
Самостійна робота 17	40
Тема VI. Ознайомлення з дробами. Множення і ділення багатоцифрових чисел, що закінчуються на нуль	43
Самостійна робота 18	43
Самостійна робота 19	45
Самостійна робота 20	48
Самостійна робота 21	50

Тема VII. Множення і ділення на двоцифрове та трицифрове число.	
Дії з іменованими числами.....	52
Самостійна робота 22	52
Самостійна робота 23	55
Самостійна робота 24	57
Самостійна робота 25	59
Самостійна робота 26	61
Тема IX. Дії з багатоцифровими числами.....	64
Самостійна робота 27	64
Завдання для додаткових занять	67
Логічні задачі	72

Навчальне видання

Котвицька Тетяна Юріївна

**Матеріали до уроків
МАТЕМАТИКА
4 клас**

Відповідальний редактор *Т. М. Косолапова*
Редактор *Н. Є. Козирєва*
Коректор *Л. Ф. Белан*
Комп'ютерне макетування *М. В. Пасько*
Художній редактор *М. С. Жубр*

«ТОРСІНГ ПЛЮС»

Свідоцтво серія ДК №2143 від 01.04.05

Підписано до друку 13.09.2005
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура Шкільна
Формат 84x108 $\frac{1}{32}$. Обл. вид. арк. 5.
Замовл. №

З питань оптових поставок звертатися:
Україна, 61057, м. Харків, вул. Сумська, 13
Тел. (057) 7-199-873, т./факс 7-171-026
E-mail: torsing_or@rider.com.ua
www.torsing.com.ua

Книга — поштою:
61057, м. Харків, а/с «Книжкова ліга»